

DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 33

Rugpjūčio — August 15, 1980 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Spaudoje rašoma, kad jau "prasidėjo Tarybų Lietuvos akademinio jaunimo trisdešimtoji darbo vasara". Studentų statybos būriai "savanoriškai" darbuojasi Ignalinos atominės elektrinės, Mažeikių naftos perdirbimo fabrike, gyvulininkystės kompleksų, mokyklų ir kultūros namų statybose. Studentai buvo iškilmingai išlydėti į darbovietes ir pasižadėjo atlikti darbų daugiau kaip už 14 milijonų rublių ir tą uždarbį "savanoriškai" paaukoti valstybei. Galima spėti, kad tą studentų auką valstybė panaudos tokiems žygiams, kaip Afganistano okupacija. Nors įvairiomis progomis skelbiama, kad socialistinėje santvarkoje nesą žmogaus išnaudojimo, tačiau praktikoje visiems aišku, kad valstybinis kapitalizmas (o toks yra Sovietų Sąjungoje) labiau žmogų išnaudoja ir engia negu sunkiausioje baudžiavų sistemoje.

— Su didžiausia pompa minima Lietuvos pavergimo sukaktis. Mokslo leidykla išleido enciklopedinio pobūdžio stambią knygą, pavadintą "Lietuvos TSR". Ją parengė vyriausioji enciklopedijų redakcija. Knygoje paskelbta ir suklastota Lietuvos istorija, visi lietuvių tautos kultūriniai ir ekonominiai laimėjimai priskiriami sovietinei santvarkai. Leidinys gausiai iliustruotas, bet aiškiai šališkai propagandinis.

— Prieš prasidedant "dainų šventei", buvo vykdomos saviveiklos ansamblių varžybos. Geriausiu pripažintas Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių ansamblis. Laimėtoji leista pirmajam "šventėje" pradėti programą.

— Liepos 11-13 Vilniuje vyko dainų, muzikos ir šokių šventė. Spaudoje rašoma, kad į Vilnių suplaukė per 30,000 šventės dalyvių. Pirmą dieną buvo atskirų ansamblių pasirodymai Kalnų parke, antroji diena buvo skirta chorams — dainoms Vingio parke, trečiąją dieną pasirodė šokėjai Žalgirio stadione. Šventės grožį temdė gausybė politinės propagandos. Jos buvo ypač daug ir dėl to, kad lietuvių liaudies menas buvo įjungtas į Lietuvos pavergimo 40 metų sukaktį. Tarp gražių lietuviškų dainų skambėjo ir propagandinės dainuokos, nemaža dalis buvo ir rusiškų dainų.

— Vilniuje, Lazdynuose, atidaryti naujai pastatyti LTSR liaudies ūkio pasiekimų parodos rūmai. Juos suprojektavo ir statybos vykdymą prižiūrėjo architektas Edmundas Stasiulis. Rūmuose yra kelios parodų salės, jų plotas — 4000 kv. metrų. Didžiojoje salėje bus nuolatinė paroda. Didžiausias parodos eksponatas būsią žaliųjų pašarų džiovinimo ir presavimo linijos. Mažiausias — naujos braškių veislės pintinė. Mažoje salėje pirmiausia vyksta Lietuvos dailininkų laureatų paroda. Muziejaus rūmuose turės atskiras patalpas administracija, dailininkų dirbtuvės, fotolaboratorija, bufetas. Ateityje būsią įrengtas ir žiemos sodas. Baldus muziejui ir jo įstaigoms suprojektavo J. Sleinytė.

— Vilniuje paminėta kompozitoriaus Juozo Karoso 90 metų amžiaus sukaktis. Paveikslų galerijoje buvo surengtas J. Karoso kūrinų koncertas, kurį atliko varg. B. Vasiliauskas, smuikin. A. Vainiūnaitė, sol. R. Tumalevičiūtė ir L. Abariaus vadovaujamas Liet. televizijos ir radijo choras. J. Karosas yra gimęs 1890 m. Muzikos mokėsi pas J. Gruodį ir Rygos konservatorijoje (1921-27). Mokytojavo Rygos liet. gimnazijoje ir Saulės mokytojų seminarijoje Kaune. 1931-36 vadovavo Dainos chorui, buvo valst. radiofono dirigentas, 1936-39 buvo Klaipėdos muzikos mokyklos direktorius. Okupuotoje Lietuvoje J. Karosas yra kelis kartus dirgavęs dainų šventėms. Yra sukūręs nemaža populiarių dainų,

taip pat kūrinų smuikui ir kameriniam styginiam orkestrui. Rašė spaudoje muzikos klausimais, išleido vadovėlių mokykloms.

— Spaudoje kukliai paminėta ir žymaus literatūros vertėjo Prano Povilaičio (1900-1958) 80 metų gimimo sukaktis. Mokėsis Vilkaviškyje, Vilniuje, Voroneže, Marijampolėje, karo mokykloje ir Kauno universitete, dalyvavęs nepriklausomybės kovose, P. Povilaitis, išmokęs svetimų kalbų, tapo vienu geriausių pasaulinės literatūros vertėjų ir lietuvių kalbą. Jis išvertė V. Hugo Vargdienius, A. Daudet Laiškus iš malno, Taraskono Tartarėnų Alpėse, F. Dostojevskio Idiotą, L. Tolstojaus Anną Kareniną, Šolochovo Tykųjį Doną, A. Čechovo noveles, M. Barrés Sodą prie Oronto, A. Muntės San Michele knygą ir daug kitų veikalų.

— Nusipelnusio architekto garbės vardas suteiktas Vytautui Lionginui Gabriūnui. Nusipelnusio Lietuvos meno veikėjo vardas suteiktas Vilniaus vlt. konservatorijos docentui Vytautui Jurgučiiui. Vilniaus akademinio dramos teatro aktorė Lidija Kupstaitė-Drobniene (g. 1920) apdovanota sovietiniu "Tautų draugystės" ordinu.

— Liepos 10 mirė Kauno dramos teatro aktorė Aldona Urbonaitė-Tarasevičienė. Buvo gimusi 1926 Kaune. 1947 baigė Kauno dramos teatro studiją, iki 1959 dirbo Kauno jaunojo žiūrovo teatre, nuo 1959 vaidino Kauno dramos teatre, daugelyje veikalų gaudama pagrindinius moterų vaidmenis.

— Spaudoje kukliai paminėta poeto ir dramaturgo Petro Vaičiūno 90 metų gimimo sukaktis (1890-1959). Lietuvos teatro P. Vaičiūnas sukūrė per 20 dramos kūrinų, išleido kelis poezijos rinkinius. Jo poezijoje vyrauja gamtos grožis ir patriotiniai motyvai.

— "Tarybinių" kultūrinių laimėjimų per 40 metų apžvalga serijoje žurnalistas St. Kašauskas Literatūros ir Meno 23 ir 24 numeruose giriasi išleidžiamų lietuviškų knygų kiekiu ir viešųjų bibliotekų skaičiumi. Per 40 metų esą išleista 60 tūkstančių pavadinimų knygų, bet čia pat prisipažįsta, kad lietuvių autorių buvę tik 4.5 tūkstančio, tarp jų 113 pavadinimų vien P. Cvirkos kūrinii. Daugumas knygų — gražiai iliustruotos. Žymiausi knygų iliustratoriai yra V. Jurkūnas, A. Kučas, S. Krasauskas, A. Steponavičius, B. Zilytė, B. Leonavičius. Net 33 iliustratoriai dalyvauja sąjunginėje knygų iliustracijų parodoje. Knygas gražiai išspausdinančios Lietuvos spaustuvės, ypač pažymėtinos K. Poželos ir Vaizdo spaustuvės (nutylima, kad abi buvo pavaldės iš nepriklausomos Lietuvos). Vien Knygų rūmuose esą sutelkta 4 milijonai knygų. Net 49 centrinės bibliotekos aprūpinančios Lietuvos gyventojus knygomis. Paskirsčius turimas knygas gyventojams, kiekvienam esą tektų po 180 knygų. O kaip būtų gerai, jei kokia objektyvaus vertintojo ranka iš tos gausybės leidinių atsijotų visą sovietinį šlamštą, visą melą ir tuščiaividurę propagandą! Nauji bibliotekų rūmai pastatyti Vilniuje, Rokiškyje, Mažeikiuose, Radviliškyje, Telšiuose, Šiauliuose, Širvintose, Silalėje, Molėtuose, Šalčininkuose. Lietuvos bibliotekose dabar dirbą apie 8300 tarnautojų. St. Kašauskas kalba ir apie knygų naikinimą. Knygas degino senovės barbarai, šių laikų fašistai. Bet autorius net neužsimena, kiek vertingų lietuviškų knygų sunaikino komunistai jau pirmosios bolševikų okupacijos metu. Bet šitą gėdą kultūringasis pasaulis žino, tęlijujmu jos nepaslėps. Žurnalistas kalba ir apie knygų badą, bet kartu prisipažįsta, kad bibliotekų lentynose daugybė knygų metų metais nepajudinamos. Kas judins tą komunistinį šlamštą! (nukelta į 4 psl.)

Savaitės įvykiai

Egipto prez. Anvar el-Sadat pasiuntė JAV prezidentui ir Izraelio min. pirmininkui protesto laiškus dėl Rytų Jeruzalės sujungimo su Vakarų Jeruzale ir pareiškė atidėsią derybas dėl palestiniečių autonomijos tol, kol gausias iš JAV ir Izraelio paaiškinimus dėl Jeruzalės sujungimo.

JAV painformavo Egiptą, kad Izraelio priimtas Jeruzalės įstatymas neturėtų būti laikomas priešastim nutraukti derybas su Izraeliu dėl palestiniečių autonomijos.

Izraelio ministrų kabinetas priėmė atsakymo Egiptui tekstą dėl derybų ataujinimo ryšium su Izraelio parlamento priimtu Jeruzalės įstatymu, bet atsakymo turinys neskelbiamas.

Belgijos parlamentas priėmė įstatymą, suteikiantį dalinę autonomiją olandiškai kalbančių flamų ir prancūziškai kalbančių valonų gyvenamoms sritim, kurios galės turėti atskirus parlamentus ir vykdomuosius organus. Briuselyje, kuris yra flamų srityje, bet kurio gyventojų daugumą sudaro valonai, autonomijos klausimas atidėtas iki 1982.

Popiežius Jonas Paulius II lapkričio 15-19 numato lankytis V. Vokietijoje, kur tuo metu bus paminėta vokiečių teologo sv. Albertus Magnus 700 m. mirties sukaktis.

JAV tautinės parengties viršininkas gen. Volney F. Warner pareiškė, kad JAV ne tik turi grąžinti naujokų į kariuomenę šaukimą, bet ir įvesti 2 m. privalomą tautinę tarnybą jaunom merginom ir jauniem vyram. Prieš kurį laiką ir JAV karo laivyno operacijų viršininkas adm. Thomas B. Hayward buvo pareiškęs, kad savanorių armija nepatenkina krašto reikalų ir kad turi būti grąžintas vyrų šaukimas į kariuomenę.

V. Vokietijos policijai pradėjus veiksmingiau kovoti su tarptautiniais teroristais, jie teroro veiksmų planavimą perkėlė į Prancūziją.

Saudi Arabija ir Kuwait įspėjo pasaulio valstybes, kad aliejaus pardavimas bus nutrauktas kiekvienai valstybei, kuri pripažins Izraelio įvykdytą teisinį Jeruzalės sujungimą ar kuri savo diplomatinės atstovybes perkeltų iš Tel Avivo į Jeruzalę.

JAV pasirašė su Japonija ir V. Vokietija sutartį anglies perdirbimui į skystą kurą fabrikui Vakarų Virginijoje iki 1983 pastatyti. Statyba kaštuosianti 1.4 bil. dol., bet pusę išlaidų apmokės Japonija ir V. Vokietija.

Afganistano sostinėje sovietų organai susekė šamokslą Babrak Karmal vyriausybei nuversti.

Irane buvo įvykdyta mirties bausmė 24 gyventojams, kurių 11 buvo išivėlę į šamokslą vyriausybei nuversti ir Ebrahim Borokhin už šnipinėjimą Izraeliui.

Bolivijos karinis diktatorius gen. Luis Garcia Meza paskelbė, kad kiekvienas pašauktas Bolivijos gyventojas turės atlikti 2 m. patriotinės tarnybos prievolę. Nepaklausę tokį pat laiką turės praleisti kalėjime.

Italijos Bologna geležinkelio stoty fašistinio teroristo išsprogdinta bomba užmušė 76 ir sužeidė 160 žmonių. Įtariamasis Marco Affatigato buvo sulaukytas Prancūzijoje. Italijoje vyksta fašistinių organizacijų narių areštai.

TIKINČIŪJŲ STUDENTŲ DISKRIMINACIJA

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 41

Honolulu vykusio psichiatrų konferencija pasmerkė psichiatrijos panaudojimą prieš žmogaus išitikinimus, jo laisvę ir sąžinę. Tačiau žmogaus teisių pažeidimai ne tik nesiliauja, bet įgyja vis naujas formas.

Kadangi studentų pašalinimas iš aukštosios mokyklos už religinius išitikinimus yra akivaizdus nusižengimas elementariausioms žmogaus teisėms, Tarybų Sąjungoje pradėdama naudoti vis labiau užmaskuotas priemones, kurių objektyviai nebūtų galima patikrinti. Valstybinių egzaminų metu įvertinus nepageidautinų studentų žinias "nepatenkinamai" jiems atimama teisė gauti diplomą ir dirbti pagal specialybę.

Kauno Medicinos institute 1978 m. pavasarį mokslinio komunizmo valstybinio egzaminu metu VI kurso stud. Zita Veizbergaitė gavo nepatenkinamą pažymį. (Stud. Z. Veizbergaitė yra nekomjaunuolė, 1977 m. pavasarį buvo tardoma Valstybiniame Saugumo komitete dėl religinės veiklos (žr. LKKB Nr. 27) ir apie tai buvo paskelbta per Vatikano radiją).

1979 m. pavasarį perlaikant mokslinio komunizmo egzaminą, jos žinios vėl buvo įvertintos "nepatenkinamai". Taip jai neleidžiama dirbti gydytojos

darbo, nors specialybės dalykai valstybinių egzaminų metu išlaikyti gerai.

1979 m. pavasarį VI kurso stud. Valė Marčėnaitė sveikatos apsaugos ir socialinės higienos egzaminu metu (katedros vedėjas doc. Kindžiulis) gavo "nepatenkinamai". Egzamino perlaikyti neleido, kol nebus aiškus mokslinio komunizmo egzaminu rezultatas. Kaip ir reikėjo tikėtis, mokslinio komunizmo egzaminą "išlaikė" "nepatenkinamai". (Stud. V. Marčėnaitė — nekomjaunuolė, nuo I kurso Kauno Medicinos institute žinoma kaip tikinti ir praktikuojanti jaunuolė). Minėta studentė stropiai ruošdavosi ir pasisakydavo kiekviename mokslinio komunizmo seminare, Specialybės valstybinis egzaminas įvertintas "gerai".

Šioje nešvarioje akcijoje didelę iniciatyvą parodo Filosofijos ir mokslinio komunizmo katedros vedėjas Leonavičius, o nuo jo neatsilieka ir dėstytojai Aksomaitis, Naumovas, Zemaitis ir kt.

1979 m. pavasario sesijos metu V kurso stud. Ramunė Butkevičiūtė "neišlaikė" politinės ekonomijos egzaminu. (Studentė — nekomjaunuolė, 1977 m. tardyta Valstybinio Saugumo komitete dėl religinės veiklos

(žr. LKKB Nr. 27 ir apie tai buvo paskelbta per Vatikano radiją). Specialybės dalykai pavaršario sesijos metu buvo įvertinti "gerai" ir "labai gerai".

1979 m. liepos mėn. TSKP istorijos ir politinės ekonomijos katedros doc. Šalna peregzaminavo minėtą studentę ir jos žinias įvertino "gerai". Už stud. Ramunės Butkevičiūtės egzaminavimą doc. Šalnai KMI rektorius įsakymu Nr. 149 pareiškėta pastaba.

Diskriminuojant studentus ypatingai daug pastangų parodo TSKP istorijos ir politinės ekonomijos katedros vedėja Mišūnaitė, o egzaminu metu — dėst. Papinigyte-Kalverš.

Kauno Medicinos Instituto studentams skelbiama, kad minėtos studentės priklausančios religinėms sektoms, kurios verčiančios nesimokyti politinių mokslų ir juos ignoruoti. Po priimto partijos CK nutarimo "Dėl tolimesnio ideologinio, politinio auklėjimo ir jo darbo gerinimo" minėti reiškiniai turi tendenciją ne mažėti, bet augti, todėl prašoma, kad laisvojo pasaulio visuomenė ir studentija atkreiptų pasaulio dėmesį į minėtus faktus ir savo protestais paremtų diskriminuojamus studentus.

Demonstracijose prie sovietų ambasados liepos 19 suimamas kun. K. Pugevičius. Policija apžiūri, ar jis neturi ginklo. Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

DEMOKRATŲ KONVENCIJA NEW YORKE

Rugpjūčio 11, pirmadienį, New Yorke, garsioje Madison Square Garden salėje prasidėjo demokratų konvencija. Suvažiavo tūkstančiai delegatų iš visos Amerikos, pakviesta tūkstančiai svečių, žurnalistų. Televizijos pagrindinės stotys ištiesai rodo konvencijos posėdžius.

Daug kalbėta apie partijos skilimą ryšium su Edward M. Kennedy manevravimu. Jis norėjo praveisti taisyklių pakeitimą, kad konvencija yra laisva, atstovai gali balsuoti kaip nori. Tada tikėjosi, kad jis gali būti nominuotas. Bet konvencija nubalsavo ir jo pasiūlymą atmetė. Kennedy vakare iš savo viešbučio paskelbė, kad jis išrinkiminės akcijos pasitraukia. Jo pavardė nebus įrašyta prezidentų kandidatų sąrašė.

Jau pirmadienio vakare buvo aišku, kad nominuotas bus prez.

Carteris kaip demokratų kandidatas į prezidentus.

Madison Square Garden salė yra ypatingai išpuošta, padaryta kaip gražus teatras. Visa konvencija yra labai stipriai policijos saugoma. Nuolat budi parengtos mašinos, jei kas mestų bombą ir reiktų tuoj žmones gelbėti. Net su šunimis ieškojo

PABĖGO SPORTININKAS IŠ OKUPOUOTOS LIETUVOS

Kaip praneša prancūzų laikraštis — France Soir, rugpjūčio 5, iš Sovietų Sąjungos pabėgo sportininkas Vladas Šakalys, disidentas, 38 metų amžiaus. Jis buvo pasirašęs aktą prieš Sovietų okupaciją ir jam grėsė 10 metų kalėjimo.

Slapta palikęs Sovietų Sąjungą jis pėsčias perkeliavo Suo-

padėtų bombų.

Visame mieste vyko daug priėmimų, vakarinių pramogų, kad delegatai nenuobodžiautų. Iki konvencijos pradžios visiem parengimo darbam jau buvo išleista 4 mil. dolerių.

Įdomu, kiek šioje konvencijoje yra lietuvių, kurie dalyvauja kaip delegatai?

miją. Keliavo naktimis, o dieną slėpėsi, kad niekas jo nepamatytų, ir suomių valdžia jo neišduotų atgal į Sovietų Sąjungą. Per 20 dienų jis pasiekė Švediją ir paprašė politinio pabėgimo teisių.

Lietuvoje paliko žmoną ir 8 metų sūnų.

Savaitės įvykiai

Per paskutinį dešimtmetį Sov. Sąj. įstengė savo kariuomenę aprūpinti įvairių tipų sunkvežimiais, ir jai nereikės kaip per 1968 m. Čekoslovakijos invaziją, rekvizuoti civilinius autobusus kariuomenei gabenti. Tai atlikti įgalino vakarų technologija aprūpinti sunkvežimių fabriku ZiL prie Maskvos ir prie Kama upės.

Buv. valst. sekr. Henry Kissinger, nepaisydamas Pentagono prieštaraivo, sutiko 1972 m. parduoti Sov. S-gai 168 Cent-align-B mašinas masiniai gaminauoliai precizinius guolius. Šie guoliai įgalino sovietus pasigaminti raketas su keliais į atskirus taikinius nukreiptais sviediniais ir pagerinti sviedinių taiklumą.

Maskvos Raudonojoji aikštė vakarų diplomatu buvo pavykę nufotografuoti besideginantį žmogų, bet sovietų policija privertė filmą sunaikinti ir paskelbė, kad ten iš viso jokio įvykio nėra buvę.

Prancūzijos olimpinės komandos 4 nariai įteikė Maskvos olimpinį žaidimų komiteto pirmininko pavaduotojui Vladimir I. Popov ir partijos centro komiteto tarptautinės informacijos direktoriui Leonid M. Zamiatin pareiškimą, pasmerkiantį bet kurią valstybę, kuri toleruoja rasizmą, žmogaus teisių pažeidimus ir Helsinkio susitarimų nevykdymą; pasmerkiantį invaziją į Afganistaną ir prašantį paleisti visus kalėjime laikomus asmenis už savo nuomonės pareiškimą.

Trys buvę Britanijos ministrų kabineto nariai darbo partijos valdymo metu — dr. David Owen, William Rogers ir Shirley Williams paragino partijos narius kovoti su partijos kariuomenės sparnu ir į jo rankas patekusiu partijos vykdomoju komitetu, kuris siūlo vienašališką branduolinių nusiginklavimą ir pasitraukimą iš Europos bendrosios rinkos.

Afganistano Chazni įgulos apie 5.000 afganistaniečių karių arba pabėgo ar perbėgo pas sukilėlius, o Tangi Wardh įgulos bazę pavyko užimti partizanams ir likviduoti 15 politinių vadovų. Partizanams išvyti buvo panaudota sovietų kariuomenės daliniai. Žuvo 200 rusų karių ir 300 partizanų.

Sov. S-gos prokuratūra įsakė atvykti į jos įstaigą Washington Post korespondentui Kevin Klose, paskelbusiam apie darbininkų streikus Sov. S-goj.

JAV planuoja parduoti Irakui 5 keleivinius Boeing lėktuvus.

Kiek anksčiau Washingtonė nužudė Irano opozicijos veikėją Ali Akbar Tabatabai žudikiui David Salahuddin, dirbusiam Alžiro ambasados Irano sekcijoje, pavyko pabėgti į užsienį.

MASKVOS OLIMPINIŲ ŽAIDIMŲ MEDALIAI

Maskvos olimpiniai žaidimai baigėsi rugpjūčio 3. Sovietų Sąjunga laimėjo centnerį aukso medalių. Kitaip ir negalėjo būti, nes jų sportininkai rengiami visai kitaip nei Vakaruose. Apie tai norėjo parašyti knyga Vladas Česiūnas, pasitraukęs iš Sovietų Sąjungos į Vakarus. Per anksti paskelbė savo sumanymus, taip ir buvo pagautas ir sugrąžintas atgal į tėvynę ir ten, greičiausiai, jau bus likviduotas.

Sovietams skaudėjo, kad nebuvo to triukšmo, kurio jie laukė. Turėjo televizija per dieną rodyti net dešimt valandų, dabar buvo tik trumpas ištraukas iš šventės. Ir to visiems užteko.

Olimpiniai žaidimai parodė, kad Maskva nežiūri nieko. Jei patogu, ima ir okupuoja kraštus. Net tų žaidimų metu vežė kariuomenę į Afganistaną. Vežė

Zimbabve darbo jėgos planavimo ministeris Edgar Z. Tekere buvo apkaltintas baltojo farmos valdytojo GERAL WILLIAM ADAMS nužudymu.

Burnos sunkiai prieinamose rytinėse srityse veikia apie 14.000 Kinijos remiamų partizanų, įstengiančių užimti didesnius miestus ir juos kelias dienas išlaikyti.

JAV lėktuvnešis John F. Kennedy, kad galėtų išvykti į Viduržemio jūrą, turėjo iš kitų karo laivų pasiskolinti 50 jūreivių specialistų.

Armenai teroristai Graikijoje nužudė Turkijos ambasados attache Julip Ozmen ir jo dukterį, o žmoną ir sūnų sužeidė.

Iraniečių studentų Washingtonė surengtos triukšmingos demonstracijos už Khomeini ir jų areštą, įkalinimas ir staigus paleidimas įkaitino amerikiečius tiek, kad New Yorko ir Washingtono policija turėjo imtis saugumo priemonių iraniečiams apsaugoti. Irane dėlto demonstravo šimtai tūkstančių prieš JAV, o Khomeini vel pagrįsino teisti ten laikomus įkaitus už šnipinėjimą.

Sovietų S-gos Bolšoi baletu teatro šokėja Liudmila Vlasova iš pradžių pasilikusi su savo vyru JAV ir vėliau grįžusi į Sov. S-gą yra gavusi vizą išvykti iš Sov. S-gos.

V. Vokietijos Bremeno laivų statymo įmonėse buvo areštuotas R. Vokietijos šnipas. Įmonėse buvo statydinami nauji karo laivai.

Pakistano saugumo policija areštavo komunistų partijos gen. sekretorių dr. Aizaz Nazir ir 10 jo bendradarbių.

Didieji šachmatų meistreriai sudarė komitetą rūpintis, kad prieš kurį laiką iš Sov. S-gos pasitraukusio šachmatų meistro Viktor Korčnoj žmonai ir sūniui būtų leista išvykti iš Sov. S-gos.

Rumunijos keleivinis lėktuvas su 172 keleiviais nukrito Atlante ties Mauritanija.

gal tyčia, kad parodytų — nuspiauti mums į jūsų protestus, į grasinimus.

Amerika nesulaukė to, ko ji norėjo. Boikotas buvo tik dalinis. Bet ir tai buvo skaudi žaizda sovietams. Jie norėjo amerikonišką dolerių kuo daugiau. Buvo ir tam pasirengę.

Jie žinojo, kas yra propaganda. Sportininkų kaimelį įrengė kuo gražiausiai. Tegu visi mato ir pasigėri, kokie jie svetingi ir puošnūs. Kaimely kilo tik vienas incidentas: bene prancūzas pereikalavo rock and roll muzikos ir sušuko garsiai — sovietai lauk iš Afganistano.

Šiaip sovietai tobulai buvo izoliavę visus svečius, tobulai

ŠAULIŲ KULTŪRINIS SAVAITGALIS CLEVELANDE

Rugpjūčio 9 ir 10 dienomis Clevelande įvyko kultūrinis savaitgalis, rengtas centro valdybos, talkinant vietos dviem kuopom. Dalyvavo apie 100 atstovų, pusė jų buvo moterų. Iš Chicagos buvo daugiausia, atvyko net specialiu autobusu. Paskui buvo iš Detroito, Worcesterio, Brocktono, Bostono, New Yorko. Ir vietos Juozapavičiaus ir Žalgirio kuopos.

Šeštadienį buvo paskaitos, vakar koncertas ir vaišės. Taip pat buvo surengta Lietuvos pogrindžio spaudos paroda. Ją surengė Bronius Kviklys. Draugo redaktorius. Paroda susilaukė visų didelio dėmesio. Buvo atvykę ir pats rengėjas Br. Kviklys ir kalbėjo apie Lietuvos pogrindinę spaudą, kaip ji atsiranda, kokia jos įtaka žmonėms.

Dr. Kazys Pautienius kalbėjo apie medicinos padėtį Lietuvoje, kaip ten gydoma, kokia tvarka, kokios ligoninės, kodėl trūksta vaistų.

Jonas Žiedonis kalbėjo apie Šaulių Sąjungos reikšmę Lietuvos gyvenime, kaip šauliai atsirado, kaip jie veikė Lietuvoje.

JAUNIMAS DEMONSTRAVO SAN FRANCISCO, CALIF.

Lietuvių Jaunimo Sąjungos Los Angeles skyrius ir Lietuvių Bendruomenė liepos 19-20 suorganizavo įspūdingas demonstracijas San Francisco miesto centre, prie sovietų konsulato ir Union Square.

Šeštadienio vakarą, liepos 19, prie sovietų konsulato įvyko triukšmingas budėjimas. Susirinko apie 100 demonstrantų, daugelis jų buvo lietuviai. Budėjimas tęsėsi apie dvi ir pusę valandas. Buvo prisiminta 15 lietuvių karių, kurie buvo nužudyti Afganistane, nes atsisakė dalyvauti Afganistano žmonių žudynėse. Buvo procesija su 15

aprupinę propagandine literatūra, kuri yra ištisas melas. Jie ir tokiose sąlygose pravedė savo idėjas: pademonstravo, kad jie daro tai, ką jie nori. Jie laimėjo daugybę medalių, garbę ir Afganistaną.

Amerika protestavo, ir tik dabar, ne anksčiau. Gerai, kad bent dabar protestavo, akiai nesuklupo prieš sovietų terorą. O kad taip Amerika pajęgtų visur pasipriešinti ir nesibijotų melu ir apgaule pagrįstos Sovietų Sąjungos!

Maskvos olimpiniai medaliai nepuos Amerikos sportininkų. Ir tai yra jų pasididžiavimas. Tie medaliai jiems primintų priešpaudą, okupacijas, smurtą, melą, apgaulę.

1984 olimpiniai žaidimai vyks Los Angeles. Ten visi galės laisvai susirinkti ir nesibijoti sovietinio smurto!

Kun. Jonas Borevičius, SJ, šaulių kapelionas, kalbėjo apie lietuvišką šeimą, jos uždavinius, kad jaunimo yra didžiausia pareiga sukurti lietuvišką šeimą ir išlaikyti lietuviškas tradicijas.

Dar kalbėjo dr. K. Pautienius apie rūkymą, kaip jis veikia žmogaus širdį.

Vakare vaišių metu skambino pianistas Vytautas Puškorius. Jis pakiliai ir patraukliai paskambino 4 dalykėlius.

Sekmadienį naujojoje bažnyčioje buvo pamaldos. Mišias aukojo ir gražų pamokslą pasakė kun. G. Kijauskas, SJ. Žmonių buvo pilna bažnyčia. Šauliai buvo su vėliavomis.

Buvo suplanuota vidurdienį išplaukti į ežerą ir paleisti vainiką, pagerbiant žuvusius šaulius, bet tuo metu užėjo labai stiprus lietus. Taip visi svečiai pavalgę tuoj ir išvyko į savo namus.

Savo vaikams, kurie baigia mokslus ir išsikelia dirbti į kitus miestus, užprenumeruokime Darbininką. Tai bus jiems geriausia dovana.

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516 825-6511. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454. namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėles įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia. Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvioms ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzmuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šerminės bet kurio miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apmardimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, jv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojates ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

Rezidencinės ir Komerinės Nuosavybės
Apartmentai • Konominiūmai • Nuomavimas
FLORIDA REAL ESTATE Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Del informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet. WEVD 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ

Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSU VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Demonstracijos San Francisco, Calif., pavergtų tautų savaitės proga. Lietuviai neša karstą, už jo — juodos vėliavos. Tai buvo liepos 20. Nuotr. Antano Polikaitis

Rimas Polikaitis

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. ISSN 0011-6637

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija laisvo nuožūra • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Prieš rudens veiklą

Greitai baigsis vasara. Vėl grįšim į sales rudens veiklą. Rengsime koncertus, vakarienes, pasitiksim naujai išėjusias knygas, prisiminsime asmenų sukaktis.

Cia norime atkreipti dėmesį į tris renginius.

Pirmasis — tautos šventė. Šventė senokai švenčiama. Lietuvoje ji įsigalėjo nuo Vytauto Didžiojo metų. Ir rudenį ji buvo visada prisimenama. Gimnazijos ta proga lankydavo ir karių kapus, nunešdamos gėlių. Išeivijoje ji kurį laiką buvo užmiršta, tartum lietuviškų švenčių būtų per daug. Dabar vėl atgaivinama. Šventė duoda progos pažvelgti į Lietuvos istoriją, į jos praeitį. O istorijoje grei gali rasti daugybę faktų, faktelių, kuriuos gali pritaikyti ir šiems laikams.

Skatiname šventę visur minėti, sujungti su iškilmingomis pamaldomis, nes tuo laiku yra ir Šiluvos Marijos šventė. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Po pamaldų reikia surengti ir akademinę dalį su paskaita apie Lietuvos praeitį, su menine dalimi, į kurią galima įtraukti jaunimą. Tegu jis paskaito patriotinės poezijos, padainuoja, pašoka tautinių šokių.

Šventę gali prisiminti ir atskiros organizacijos savo susirinkimuose, pobūviuose. Lietuvoje visa, kas surišta su Lietuvos praeitimi, yra juodinama, išskraipoma, pasmerkama. Tad verta laisvėje gyvenantiems tai ištiesinti ir išryškinti lietuvių tautinę mintį ir laisvės troškimą.

Antras renginys — Vytauto Didžiojo 550 metų mirties prisiminimas. Vyresnieji gerai prisimena, kaip 1930 buvo švenčiama Vytauto Didžiojo metai. Sukėlė tautoje atskirą judėjimą. Vytauto paveikslas buvo iškilmingai nešamas aplinkui visą Lietuvą, Lietuvos Universitetas pavadintas Vytauto Didžio-

jo vardu, pastatytas ir gražus Vytauto Didžiojo muziejus. Kiek tada pavadinta Vytauto vardu gatvių, aikščių, prospektų?

Ir nuo to laiko praėjo 50 metų, 550 metų nuo Vytauto mirties. Vieni Vytautą smerkia ir kritikuoja, kiti jį aukština. Šiaip ar taip, jis išskėlė Lietuvos valstybę iki aukščiausio taško. Jo Lietuva buvo galingiausia visoje istorijoje. Ir didžiausia.

Vienam kitam atrodo, kad neverta tai prisiminti, bet tokios sukaktys suartina žmogų su praeitimi, tą praeitį lyg atneša prie mūsų laikų. Ypač tai svarbu jaunimui, kuris mažiau pažįsta praeitį. Toks prisiminimas rodytė parodyd, kokia Lietuva sena, kad tais laikais, dar prieš Amerikos atradimą, ji jau buvo didelė valstybė.

Vytauto Didžiojo pagerbimą galima sujungti ir su Tautos švente, nes rugsėjo 8 Vytautas norėjo vainikuoti Lietuvos karaliumi.

Trečias renginys — Donelaičio 200 metų mirties minėjimas. Donelaitis buvo lietuviškosios literatūros pradininkas, didelis kūrėjas. Jo "Metai" ir šiandien nėra nustoję savo žvilgesio. Jie išversti į daugel kalbų.

Donelaitis atstovauja ir Mažajai Lietuvai, žmonėms, kuriuos supo vokiška kultūra, ir kurie vis tiek išliko lietuviški.

Jį prisimindami, pagerbdami, paliesime visą lietuviškosios raštijos raidą, paliesime ir jį patį, kaip jis gyveno ir kūrė, susipažinsime su jo Metais, Pasakėčiomis.

Dabar — lyg niekur nieko, nesirengiama minėti Donelaičio 200 metų sukakties. Jei nesima iniciatyvos kokios draugijos, tai turėtų paminėti Lietuvos Bendruomenės padaliniai.

Donelaitį turi prisiminti ir lietuviškos mokyklos.

Kanados sostinėj Ottawoj parlamento rūmuose, gegužės 27-28 įvyko metinis Kanados Baltų Federacijos vakaras. Taip pat tomis dienomis visų trijų — lietuvių, latvių ir estų — Bendruomenių atstovai buvo priimti užsienio reikalų ministerio Mark MacGuigan. Priėmimas truko valandą. Jo metu baltų atstovai pareiškė savo pageidavimus įvairiais klausimais, taip pat dėl garbės konsulų oficialios padėties.

Baltų vakaro išvakarėse konsulams pagerbti vakarienej dalyvavo užsienio reikalų ministerijos pareigūnai ir keletas senatorių ir žymesnių parlamento narių. To vakaro senato sesijoje konsulai buvo pakviesti į garbės svečių galeriją ir oficialiai pristatyti senatui senatoriaus Paul Yuzyk. Kitą dieną, gegužės 28, panašus pristatymas buvo padarytas parlamento dienos sesijoje parlamento nario, buvusio ministerio pirmininko pavaduotojo Walter Baker.

Dvejuose politiška ištakinguose Ottawos dienraščiuose, The Citizen ir Ottawa Journal, buvo platesni komentarai apie Baltijos valstybes ir jų konsulų padėtį Kanadoje. Abu laikraščiai yra dalis dviejų didžiausių laikraščių korporacijų Kanadoje. Čia pateikiamos jų komentarų santraukos.

The Citizen dienraštis — Patrick Best

Žurnalistas Patrick Best šiame dienrašty veda nuolatiną skyrių apie diplomatus. 1980.VI.7 laik-

KANADOS SPAUDA APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ KONSULUS

raščio laidoj plačiau aprašo Lietuvos, Latvijos ir Estijos garbės konsulų padėtį Kanadoje.

Į oficialių diplomatų sąrašą, skelbiamą viešai, yra įtrauktas tik dr. Jonas Žmuidzinas, kaip Lietuvos generalinis garbės konsulas. Estijos Ilmar Henso ir Latvijos Edward Upenieks yra pripažinti, bet į sąrašą oficialiai neįrašyti, nes nėra anksčiau buvę diplomatinėje tarnyboje.

Užsienio reikalų ministeris Mark MacGuigan, kalbėdamas baltų vakare, pareiškė, kad Kanada ir toliau nepripažins Sovietų Sąjungos nelegalaus Baltijos valstybių užėmimo. Prieš dvejus metus tuometinis krašto apsaugos ministeris Barney Danson pareiškė, kad jis remia reikalingus pakeitimus (įrašyti į oficialiai skelbiamą sąrašą Estijos ir Latvijos konsulus). Žurnalistas Patrick Best mano, kad dabar nėra palankus laikas tokiam pakeitimui, nes dėl Sovietų invazijos į Afganistaną Kanada jau yra priėmusi eilę sankcijų prieš Sovietų Sąjungą.

Kanados ambasadorius Maskvoj Robert Ford specialiai vengia lankytis Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, kad toks jo lankymasis nebūtų interpretuojamas kaip Baltijos valstybių okupacijos pripažinimas.

Toliau P. Best mini baltų

vakarą parlamento rūmuose, kur atsilankę senatoriai ir parlamento nariai šiltai priėmė konsulus. Parlamento narys Walter Baker parlamente pravedė rezoliuciją, kurioje pripažįstamas lietuvių, latvių ir estų kilmės kanadiečių įnašas į Kanados gyvenimą ir sveikinami jų konsulai, atsilankę į baltų vakarą.

Ottawa Journal dienraštis — John Best

Dienraščio politinio skyriaus vedėjas žurnalistas John Best birželio 13 ilgesniame straipsny komentuoja dabartinę Baltijos valstybių ir jų konsulų Kanadoje padėtį. John Best yra taip pat parlamento spaudos galerijos narys, geras Rytų Europos politinės padėties žinovas (trejus metus buvo spaudos atstovu Maskvoj), dažnai rašo ir kalba per radiją politiniams klausimais. Toliau pateikiamos jo straipsnio ištraukos su jo paties antraštelėmis.

Prašo diplomatinio pripažinimo

Baltų Bendruomenės prašo Kanados vyriausybę įrašyti jų du (esamus garbės konsulus Toronte) — Ilmar Henso, Estijos, ir Edward Upenieks, Latvijos, į oficialių diplomatinių bei konsularinių sąrašą. Trečios Bal-

tijos respublikos, Lietuvos, konsulas jau yra įrašytas. Jis yra dr. Jonas Žmuidzinas Toronte.

Baltų prašymas atrodo labai paprastas — įrašyti du vardus į knygą, bet esmė šis prašymas turi savy politinio ir diplomatinio dinamito. Visai tikra, kad Sovietų Sąjunga, kuri dabar yra inkorporavus anksčiau buvusias nepriklausomas Baltijos valstybes, būtų ypatingai nepatenkinta, jei Kanada sutiktų su šiuo prašymu, nors Kanados vyriausybė tuo nepadarytų nieko naujo.

Kitos Vakarų valstybės yra padariusios daug daugiau.

Jas okupavo Sovietų Sąjunga

Latvija, Estija ir Lietuva, nedidelės valstybės prie Baltijos jūros tarp Suomijos ir Lenkijos, buvo carinės Rusijos imperijos dalis iki savo nepriklausomybės atgavimo po pirmojo pasaulinio karo.

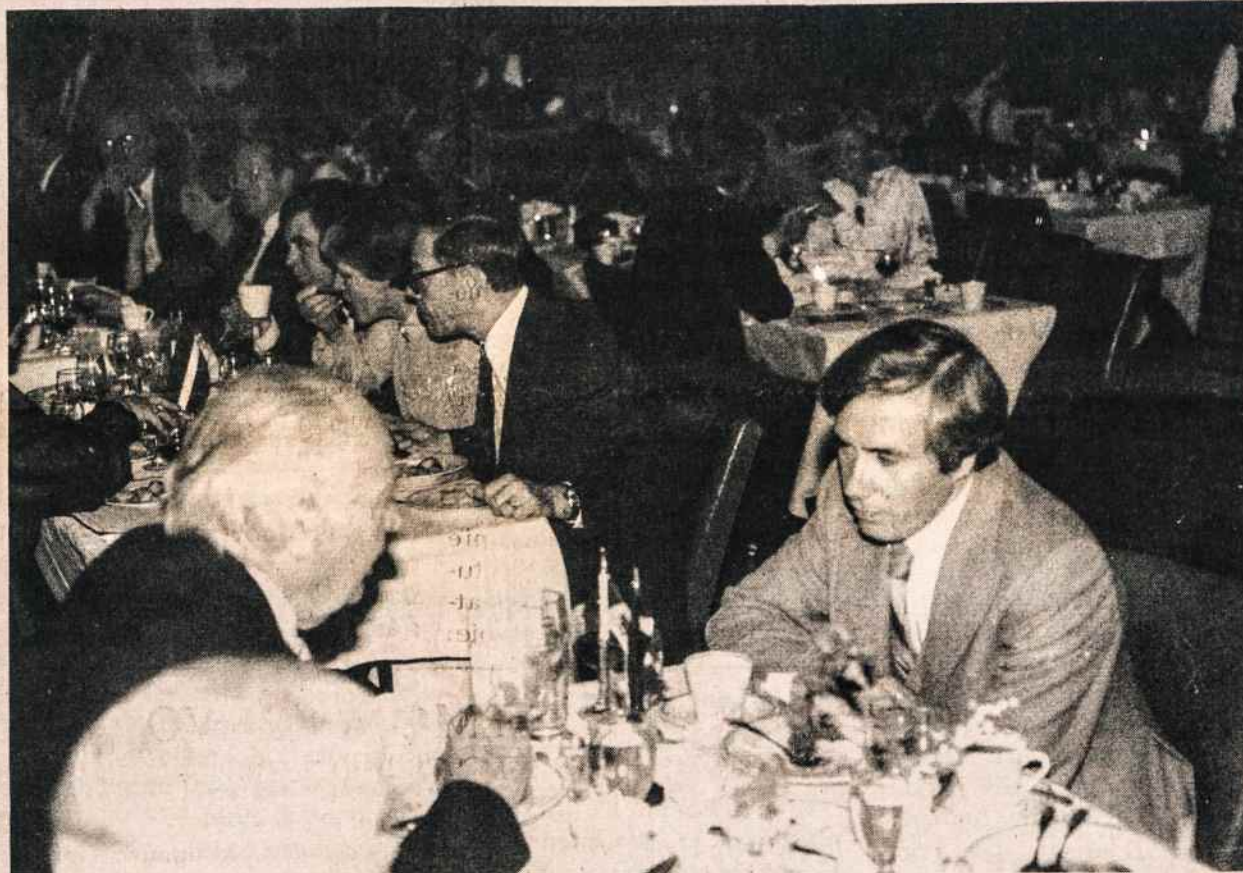
Jų laisvė, kaip ir kitų mažesniųjų valstybių, žydėjo, bet neilgai. Slaptas protokolas prie nacių-sovietų nepuolimo pakto 1939 paruošė jų militarinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Hitlerio invazijos metu jos buvo okupuotos vokiečių kariuomenės, o Hitleriui 1945 pralaimėjus, vėl aneksuotos sovietų.

Kanada, kaip ir kitos Vakarų valstybės, atsisako pripažinti šių trijų kraštų Maskvos kontrolės legalumą, nors dėl praktiškų tikslų sutinka su realybe.

Keli šimtai tūkstančių šių trijų respublikų gyventojų pabėgo į Vakarų besitarinančios raudonosios armijos. Daug iš jų vėliau apsigyveno Kanadoje. Jie yra gerai išsimokslinę, aukštos kultūros žmonės, plačiai pasireiškiantieji mene ir profesijoje, ir tvirtai stengiasi išlaikyti savo gimtųjų kraštų kultūrinę tradiciją.

Nors nei jie, nei kas kitas dabar negali priversti sovietų atiduoti šias tris teritorijas, imigrantai stengiasi palaikyti visus suverenumo ženklus, kiek tai galima padaryti iš kitos valstybės. Pavyzdžiui, konsulai, oficialiai žinomi kaip "einantieji garbės generalinių konsulų pareigas", gali išduoti baltų tautybės asmenim Kanadoje visas keliauti į JAV, Vakarų Vokietiją ir kitas Vakarų šalis, kurias tas visas pripažįsta.

(nukelta į 4 psl.)

Dr. Jonas Žmuidzinas (kairėje), Lietuvos gen. konsulas Toronte, kalbasi su Kanados užsienio reikalų ministru Mark MacGuigan "Baltiečių vakare", įvykusiame Kanados parlamento rūmuose gegužės 28. Nuotr. J. V. Danio

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys,
Manhattan College

30

Rawlinson knietėjo sužinoti, kas yra reljefo milžinas, kas yra nugalėtasis karalius, kas yra anas dešimtukas. Tačiau niekas nežinojo nei milžino vardo, nei įrašo prasmės.

Lažybos smuklėje

Pats Behistun įrašas labiausiai Rawlinson masino. Jis yra didžiulis: 15 metrų pločio ir 5 1/2 metrų aukščio. Praeityje daug kas buvo jį pastebėję. Bet kyliaraščio rašmenys vis liko mįsle. Kalbininkai, bandę juos iššifruoti, pasijusdavo bejėgiai.

Anglas Rawlinson nebuvo pirmasis, kuris ėmė galvoti su Behistun įrašo paslaptimi. Jau 1765 metais danas matematikas Carsten Niebuhr lankėsi Persepolio mieste. Lankymosi metu atpažino griuvėsius rūmų, kuriuos buvo pastatęs Darijus I. Niebuhr rūpestingai nusirašė nuo griuvėsių keliolika trumpųjų įrašų. Įrašuose atpažino tris skirtingas kyliaraščio formas, — spėjo, kad įrašai ant akmenų

paminklų yra trimis kalbomis. Vėliau šios trys kalbos bus atpažintos tiksliau: senoji persų, elamitų ir akadų (asirų, arba babiloniečių).

Dar svarbesnis žingsnis į mįslingą kyliaraščio prasmę buvo padarytas vienoje Vokietijos smuklėje lažybų dėka. 1802 metais Georg Friedrich Grotefend, 27 metų kalbininkas ir graikų kalbos dėstytojas, susilaužino su bokalo draugais, kad jis iššifruos kyliaraštį. Su jauno žmogaus užsidegimu ir pasitikėjimu jis ėmė spoksoti į Carsten Niebuhr nuorašus. Ir jam nebuvo sunku daryti išvadą, kad įrašai yra trikalbiai, — tas pats įrašas skirtingoje kyliaraščio formoje.

Grotefend manė padarysias pažangą, pradėdamas su viršutinėmis Persepolio įrašų dalimis. Mat, jos užėmė svarbiausią vietą. Jo manymu, šios įrašų dalys ir savo turiniu turi būti svarbios. Be to, jos buvo trumpesnės už žemutines. Nuojautos vedamas,

spėjo, kad ši kyliaraščio forma yra persų kalba.

Vienas kyliaraščio rašmuo savo padėtimi ir pasikartojimu patraukė Grotefend dėmesį. Ir vėl, nuojautos vedamas, spėjo, kad šis rašmuo reiškia "karalius". Vargais negalais jis ėmė iššifruoti vieną kitą rašmenį. Galų gale jis atpažino dešimt kyliaraščio rašmenų ir tris karalių vardus (vienas jų buvo Darijus). Be to, jis patvirtino, kad pasikartojęs nuožulnisus rašmuo yra rašmenų jungtis ir žodžius ir kad kyliaraščiu buvo rašoma iš kairės į dešinę.

Grotefend padarė įtaigią pradžią senosios persų kalbos iššifravime. Rakto į kyliaraščio mįslę jis nepagaminė, — lažybas prakišo. Nors ir įžvalgiai nagingas, jis atsimušė į sieną, nes turimi kyliaraščio įrašai buvo trumpučiai ir nepakankami.

Rawlinson nusirašo Behistun įrašą

Trisdešimt metų po Grotefend pastangų Rawlinson susidūrė su ta pačia bėda. Tačiau jis buvo susipažinęs su Behistun Uola ir buvo arti jos. Jis, kaip matėme, buvo ilgas, — turėjo 1306 eilutes. Ir jame buvo trys skirtingos kyliaraščio formos. Vieną iššifravęs, bus lengviau į kitų dviejų mįslę įsiveržti. Rawlinson buvo aišku, kad raktas į mįslingą kyliaraštį yra ant "nepasiekiamos" Uolos veido.

Rawlinson ėmėsi darbo. Uo-

los įrašui nurašyti teko pašvęsti net dvylika metų (1835-1847). Pastangos dažnai vedė į pavojų gyvybei. Mat, Uola buvo kone vertikali. Be to, pats Uolos veidas buvo Darijaus I raštinkų nušlifluotas ir apdengtas lako glazūra. Atrodo, kad senieji meistrai naudojo milžiniškais pastoliais, kurių Rawlinson stigo. Jam teko naudotis Uolos briaunomis, kabėti ant virvės ir naudotis virvinėmis kopėčiomis. Daugiausia vargo turėjo su trečiuoju tekstu. Tik guvaus kurdavo vaikėjo padedamas, vargais negalais Rawlinson nusirašė Behistun įrašą.

Eureka! Aš atradau!

Apie Grotefend lažybas smuklėje ir pastangas bei rezultatus Rawlinson nebuvo nieko girdėjęs. Dirbdamas visiškai savarankiškai, jis ne tik priėjo tas pačias išvadas, kaip Grotefend, bet jį ir pralenkė. Behistun įrašas persų kalba buvo iššifruotas. Jame buvo tik 40 rašmenų, kurie išreiškia persų kalbos garsus. Kur kas sunkiau buvo su elamitų kalbos kyliaraščiu, nes jame buvo daugiau kaip 100 rašmenų; akadiškasis, su keletu šimtų rašmenų, buvo sunkiausias. Akadų kyliaraštis dar nebuvo alfabetinis.

Darijus, karalius, įsako...

Behistun įrašo turinys yra vieno iškilus persų valdovo pareiškimas. Jo vardas yra Dari-

jus I (558?-486 m. prieš Kristų). Susitvarkęs su savo karalystės sukilusiais vasalais, jis panūdo jamžinti savo garbę, žygdarbius ir imperijos didybę. Kadangi imperijos tautos nebuvo viena-kalbės, Darijus I įsakė, kad jo pareiškimas būtų pakartotas trimis, plačioji imperijoje naudojamomis kalbomis: savo gimtąja persų kalba, užkariautų vakarų Persijos elamitų kalba ir akadiskai — senovės semitine kalba, kuria naudojosi asirai ir babiloniečiai.

Darijus I pareiškime yra ir įsakymas:

Darijus, karalius, įsako:
Tu, kuris bet kada žvelgsi į šį įrašą, arba į šiuos raštinius, nesunaikink jų, bet apsaugok juos, kol tik pajėgsi...

Netrukus būsiau prie Behistun Uolos. Mūsų kelionė iš Irako veda mus į Iraną.

Vėl žeri Bagdado pašvaistė

Autobuse tylu. Tik motoras lygiai dūzgia. Naktį ir motorui smagiau. Kelionės bendrai rymo, per langus žiūrėdami į vis didėjančią Bagdado pašvaistę. Kai kurie miega. Diena buvo karšta ir ilga. Nuo Rojaus į Ur... Nuo Ur į Bagdadą. Suoliavome ant Mesopotamijos — Vakarų žmogaus kryžkelių.

Viešnagė Harun ar-Rašid mieste baigiasi

Ilgos dienos ir trumpos naktys. Ilgos, bet greitakojės dienos. Įspūdžiai kraunasi ant įspūdžių, vieta seka vieta. Nuolatinis nėrimas iš dabarties į praeitį ir atgal į dabartį labai užima. Laiko skystis nebelieka.

Robert North, mūsų vadovas, pasirodo Knessiye Fatima salės duryse anksti. Ir dar su švilpuku burnoje. Net labiausiai įmigę ima akis rankomis trinti ir keltis.

Stebiuosi mūsų vadovo gajumu. Smagu, kad mūsų rūpintojėlis spėjo atsigausti. Ligoninė jį keletą dienų pamigdė, pailsino ir pavalgydino.

Paskutinė diena Irake. Dvi įžymybės mus domina: Ktesiphon griuvėsiai ir Agar Quf ziggurat. Be to, Irako Seniečių departamentas nori atsiveikinti su mūsų grupe. Kviečiame departamento atstovą vakarienei į Al-Semut restoraną naujajame Bagdade. Prieš akis turtinga diena.

Ktesiphon: persų rūmų arka

Kelias į Ktesiphon neilgas. Tik 35 km. Važiuojame palei buvusį Al-Hikmah — Išminties universitetą. Prieš 1969 metus jam vadovavo jezuitai. Dabar jis valdžios nusavintas. Tačiau Al-Hikmah vardas, nors kadaise kalkėmis uždažytas, vėl ima rodytis ant sienos prie vartų.

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALASAITIENĖ

15

— Jūs puikiai kalbat vokiškai, bet iš išvaizdos spėju, kad nesat iš Vienos... Kuo galiau patarnauti?

Malonusis vienietis ne vien paaiškino, kuria kryptim turim eiti, bet, užintriguotas pasikalbėjimo su jo gimtąja kalba gerai kalbančiais „amerikonais“, dar užsispyrė mudu palydėti iki paties traukinio.

— Atminkit, kad turit važiuoti iki galo. Jo galutinė stotis ir yra jūsų kelionės tikslas.

Kai traukinys pajudėjo, aš dar ilgai mačiau mum draugiškai mojančią vienietį aukštą figūrą.

Išlipom dar nebaigtą stotį. Turėjom eiti lentomis, kuriomis buvo padengti nebaigti kasimo ir statybos darbai. Pasiekėm šaligatvį, gerai įsidėmėdami vietą, į kurią turėsime sugrįžti.

Paėję tik keliolika žingsnių, atsivėrė ties vrtais, kuriuos saugojo simpatingas uniformotas austras. Manėm, kad reikia pirkti bilietus.

— Jūs galite eiti. Čia tik mokama už automobilius, — sako jis.

Mudu jaučiamės alkani, ir aš klausinėju malonų sargą apie netoliese esančius restoranus.

— Eikit šiuo keliu iki pat pilies. Šone pamatysit restoraną. Ten puikus maistas ir geras patarnavimas.

Einam toliau plačia, šakotais medžiais dengta alėja. Mus pralenkia vienas kitas automobilis. Pagaliau prisitariam prie plačiai atdarytų vartų. Už jų matėsi dalis rūmų ir didelė aikštė su fontanu. Dešinėje dengtas cementinis takas vedą į restoraną. Iš tolo girdėjosi lauke sėdinčių svečių pokalbiai. Restorano patalpa buvo didelė, šviesi ir savo stiliumi pritaikyta palociaus atmosferai. Ant baltomis staltiesėmis uždengtų stalų matėsi įvairių kraštų vėliavėlės. Pastebėjau Kanados, Britanijos, Pietų Amerikos vėliavas ir Japonijos saulę. Bet nebuvo ten JAV vėliavos. Ir Lietuvos trispalvės ten nebuvo...

Sėdom prie stalo, ant kurio stovėjo Šveicarijos vėliava. Gal todėl, kad neseniai buvom Šveicarijoje, o gal ir todėl, kad nebuvo, kur prisiliesti. Stalas buvo pačiame restorano centre, iš kurio galima buvo stebėti aplinką. Šalia mūsų sėdėjo didelė, matyti, Austrijos ūkininkų šeima. Tai galima buvo spręsti iš jų nudegusių veidų, amerikietiškas džinsus primenančią vyrų aprangą, vėjo nupūstus veidus ir moterų grubią, bet malonią išvaizdą. Baltaplaukis paauglys, matyti, visų vyresniųjų labai mylimas, reikalavo antros porcijos pyrago su plakta grietine...

Pavalgę pietus, išėjom į erdvų, žvyruotą skritulio pavidalo kiemą, kurio centre buvo didelis

gėlynas su fontanu, o iš visų pusių jį supo dviejų aukštų palocius ir jam priklausą pastatai. Viduj buvo bilietų kasa, kurioje galima buvo įsigyti įvairių brošiūrų ir nuotraukų. Pagaliau įėjom į vidų su angliška kalbančiais palydovais, kuri įdomiai ir sklandžiai pasakojo palociaus istoriją ir apie jo nepaprastus meninius turtus.

Jau pradėjus apžiūrėjimą vadinamajame „Mėlyname kiniskame salione“, nuo prabangos ir turto svaigo galva. Sienuose padengtos kinišku porcelanu, padabintos gryno aukso ornamentais, kampuose retos senovės kinų imperatorių dinastijų pasakiško grožio vazos ant žvilgančių, įmantrios mozaikos grindų. Sunkios kristalinės žvaidės kabėjo virš mūsų galvų, o trapūs rokokos stiliaus šviesiai mėlyno šilko baldai atrodė tokie glėžni, lyg būtų neįmanoma juose sėdėti, ant jų ilsėtis ar valgyti. Austrijos Imperatoriaus Pranciškaus Juozapo milžiniško miegamojo kambario sienas puošia garsių dailininkų paveiksai. „Karuselės“ kambarys su ryškiai raudono pliušo baldais, sniego baltumo paausuotais rokokos stiliaus staliukais, aukso ornamentais padabintomis lubomis kalbėjo apie imperatorių gyvenimo stilių.

Didžiosios galerijos salės lubos, padabintos renesanso stiliaus piešiniais, sienose įmontuotomis auksinėmis žvaidėmis, raudonais suoliukais, primėnėto reto grožio pasakos dekoraciją. Gal tokioj salėj Pelenė pametė savo kurpaitę? Man atrodė, kad kiekvienu momentu žvilgančiose grindyse sukaukšės elegantiškų damų šilkinės kurpaitės ir nematomas orkestras užgros minutę. Peruoti, šilkiniais žabotais pasidabinę didikai lenksis savo damom ir pirštų galais lies jų pirštines, glėžnas rankas.

Jei salių ir miegamųjų kambarių prabanga buvo sunki ir įspūdinga, tai „Kalnų kambarys“ savo savitu stiliumi pavergė akį. Sienos čia išpuoštos orientališką stilių primenančiais vaizdais su tolimojo nutįsiais parkais, glėžmės padabintais fontanais, vazomis ir laiptais. Čia dominuoja žalsvos ir melsvos spalvos, o lubose matosi dangaus mėlynės skraidų paukščiai.

Įeiname į Napoleono kambarį su kinietiška sienų padalinimais ir istorinių mūšių scenomis. Gobeleno kambarį dominuoja gobelenų audiniai — paveiksai, kuriems išauti reikėjo daugiau kaip dešimties metų. Vadinamasis „Milijoninis“ kambarys susidaro iš žavios kiniškos mozaikos, kuri yra padaryta iš brangakmenių...

KANADOS SPAUDA APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ KONSULUS

(atkelta iš 3 psl.)

Baltų konsulam buvo leista veikti Kanadoj nuo karo pabaigos, bet tik John Diefenbaker esant ministru pirmininku, jie buvo įrašyti į oficialų diplomatinį sąrašą. Nebuvo garantuota, kad tai bus nuolat. Iš tikrųjų, kai reikėjo pakeisti (mirusius) Estijos ir Latvijos konsulus 1971 ir 1973, esant Trudeau ministru pirmininku, naujai paskirtieji nebuvo įtraukti į (oficialiai skelbiamą) sąrašą.

Prašymai kol kas be rezultatų

Baltų Bendruomenės jau eilę metų labai stengiasi pakeisti vyriausybės nusistatymą, bet kol kas be rezultatų.

Šis reikalas buvo vienas iš svarbiausių diskusijų klausimų, kai MacGuigan (užsienio reikalų ministeris) priėmė baltų delegaciją, kurioje buvo Kronbergs, Lat-

vių Federacijos ir taip pat dabartinis Baltų Federacijos pirmininkas Kanadoj, ir Estų ir Lietuvių Bendruomenių atstovai. Nors ministeris nepadarė jokio pažado, jis pareiškė, kad sutinka šį klausimą peržiūrėti.

Baltų Bendruomenių vadovai yra santūriai optimistiški dėl šio pažado. Jie sako, kad praeity „daugeliu atvejų“ vyriausybės atstovai žodžiu užtikrino, kad įrašymas bus įvykdytas, bet kol kas pažadai neįvykdyti. Užsienio reikalų ministerijos administraciniai pareigūnai, bendrai, žiūri su nepasitikėjimu į tokį įrašymą dėl galimų komplikacijų Kanados santykiuose su Sovietų Sąjunga.

Iš kitos pusės įvairios baltų federacijos turi stengtis tai pasiekti, kol „geležis yra karšta“, dėl dabartinio Kanados nepasitenkinimo sovietais, jiems įsibrovus į Afganistaną.

JVD

Šių atsiminimų autorė prie Goethės paminklo Vienoj

Kai pagaliau pasibaigia oficialus palociaus lankymas, mes galim išeiti į milžinišką parką, kurio pakraščiuose yra apkarpyti krūmai skulptūrų pavidalais. Spalvingi gėlynai, žaliuojančios alėjos savo nepaprastu grožiu vilioja akį. Parko gale matosi aukštai, baltas pastatas, sudarytas iš įmantrių arkų. Tai buvusios arklidės, o prie jų esančiame marmuriniame baseine buvo maudomi karališkieji arkliai... Baseino kraštus puošia arklių ir jų palydovų skulptūros... Senuose medžiuose miega šimtmečiai. Jie kadaise stebėjo imperatorių ir jų svitą, vaikščiojančių žvyruotais takeliais. Man rodėsi, kad kiekvienu momentu išgirsiu nedrąsių dvaro freilinių juoką ir jų sunkaus šilko drabužių šnerėjimą...

Požeminiu traukiniu grįžom į miesto centrą irėjom tylėdami modernios Vienos gatvėmis. Kur pakeli akis, visur paminklai. Vienoj vietoj užtinku Schillerio institutą ir muziejų. Prieky stovi natūralaus dydžio Schillerio statula, o priešais jį sėdi Goethe, sutaršytas plaukais, vėjo išdrikytais drabužiais, ir žvelgia į apačią ramiu, žmogaus sielą siekiančiu žvilgsniu. Nutariu padaryti nuotrauką prie Goethės kojų.

Laikas bėga greitai, ir nesinori praleisti vakaro veltui. Viešbuty užsiregistruojam ir vakarinę ekskursiją. Tai žvilgsnis į dainuojančią ir besilinksmančią Vieną nakties metu. (Bus daugiau)

SIMAS KUDIRKA HAVAJUOSE

Bronė Jameikienė

Bronė Jameikienė, šio straipsnio autorė, yra profesorė ir dirba Honolulū universitete Havajuose. Kai Kudirkai grįžo iš Australijos ir buvo sustoję Havajuose, ši rašini jį asmeniškai įdėvė atvežti lietuviškai spaudai.

Mum visiem buvo staigmena, netgi patiem Kudirkam. Jie nesitikėjo čia nieko sutikti. Apsistojo tik porai dienų pailsėti pakeliui iš Australijos...

O buvo taip. Young Americans for Freedom organizacijos pirmininkas (jaunas, dailus, energingas ir labai simpatingas vyrukas), lankydamasis savo organizacijos suvažiavime Toronte, gavo žinių apie Simą ir nutarė susisiekti su juo ir atsikviesti į mūsų salas. Kreipėsi į New Yorką. Gavo atsakymą, kad išvykęs Australiją.

Bet Sam Slom (tas minėtas jaunas patriotas) nenuleido rankų ir per Washingtoną sužinojo, kur pasiekti Simą. Dienos (ir laiko skirtumas) bėgo, ir jam nepavyko pasiekti Kudirkų Australijoje. Per Pan American lėktuvų liniją sužinojo jų atvykimo laiką į Honolulū.

Lėktuvas tačiau vėlavo visą parą ir dar tris valandas priešdo. Sam Slom žaibo greitumu suorganizavo iškilmingus pietus savo organizacijos nariam ir svečiam privačiame Pacific klube su garbės svečiu ir kalbėtoju Simu Kudirka, vis dar nežinodamas, ar pavyks jam jį pasiekti. O jeigu ir pavyktų, Simas lengvai galėjo atsakyti tokių pareigų.

Kai Kudirkai pagaliau pasiekė Honolulū aerodromą ir rinkosi savo lagaminus, aerodromo gar-

siakaliai ir Sam ieškojo jų, paskendusių tarptautinėje minioje. Pagaliau Sam, pamatęs simpatingą ponį, užkalbino: „Ar nebūsit jūs Kudirkai?“

Taip ir buvo.

Ir vietoj dviejų dienų poilsio prasidėjo visai kas kita. Samo jau buvo suorganizuoti dviejų dienraščiu reporteriai, taip pat ir televizijos atstovai. Simas ne tik neatsisakė, bet dažnai nuvargęs po ilgų kelionių ir kalbų ir užkimisius balsu entuziastingai sutiko pasidalinti savo pergyvenimų įspūdžiais su tolimųjų okeano salų gyventojais, kurie tik nuotrupas apie jo odisėją tegirdėjo. Ir jis tais pergyvenimais pasidalino labai nuosirdžiai, jautriai ir prasmingai.

Visų buvo priimtas labai šilčiau, ir klausimam nebuvo galo. Simas ne tik neturėjo progos paliesti maisto jam patiektoje lėkštėje, bet ir gurkšnį vandens galėjo išgerti tik prieš pat išsiskirstant.

Kaip aš ten pakliuvau, nes irgi nieko nežinojau?

Liepos 3, ketvirtadienį, 9:30 val. paskambino man, kad rytiname The Advertiser laikraštyje straipsnis apie Simą Kudirką, jog jis šią savaitę lankosi Honolulūose.

Tuoju susiradau laikraštį. Skambino redakcijon. Niekas programos nežino, o reporterė Barbara Vobejda bus tik po vienuoliktos valandos. Minutės prailgo dienomis. Pagaliau 11:30 pasiekiau ją, bet ir ji nežinojo, nei kur, nei kada, nei kas bus daroma, tačiau davė Sam Slom pavarde ir jo darbo (Bank of Hawaii) telefoną. Davė ir jo viršininko, banko direktoriaus, pavarde. Jau buvo 11:45. Paskambinau. Atsiliepė sekretorė. Ji pasakė, kad Simo Kudirkos pagerbimo pietūs bus tame Pacific klube 12 val., ir jie jau visi ten yra.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

— Plakato konkursui buvo atsiųsti 46 plakatai ir 65 atvirukai. Tai siauros propagandinės tematikos piešiniai, skirti Lenino jubiliejui ir Lietuvos pavergimo sukakčiai. Pirmą premiją laimėjo dail. V. Dumalakas, dvi antrąsias premijas gavo R. Bandzaitė ir R. Dočkutė, trys trečiosios padalintos I. Bindleriui, V. Panaskovui, N. Kryževičiui ir Jurgelionienei, gamtos apsaugos premija teko V. Kaušiniui.

— Vilniaus akademinis baletas neseniai gastroliavo Taline, Estijoje. Estonijos teatre jis parodė V. Genelino baletą „Baltaragio malūnas“ ir B. Pavlovskio „Snieguolė ir septyni nykštukai“.

— „Antano Sniečkaus“ laivo kapitonas Vytautas Paulauskas Leningrado aukštojoje jūrų mokykloje apgynė disertaciją technikos mokslų kandidato laipsniui gauti. Jo tema: Eksperimentinis skaičiavimo metodas laivo cirkuliacijai nustatyti.

— Režisierius Juozas Miltinis Panevėžio dramos teatre sezono užbaigai pastatė prancūzų poeto ir dramaturgo L. Ch. Alfredo de Musset pjesę „Žibintas“. Scenovaizdį sukūrė dail. V. Klemka, muziką sukomponeavo komp. T. Makačinas.

— Partijos ir jos vadų kultas jau iki koktumo yra įsigalėjęs ir pavergtoje Lietuvoje. Nenuostabu, kad bolševikinio šventumo aureole apsupami diktatoriai L. Brežnevas ir vergų imperijos kūrėjas Leninas. Bet garbinami ir pavergtos Lietuvos ištikimieji okupantų tarnai. Į akis krinta V. Jurkūno jubiliejinės parodos aprašymas (Lit. ir Me-

Distancija ne per tolima, ir aš dar galiu suspėti pagauti Simą ir sužinoti, kaip ir kur galiu jį pasiekti.

Kai įžengiau į saloną, banko direktorius Mr. Hillander jau laukė manęs ir nusivedė mane kaip savo svečią. Ir prasidėjo mum pietūs, o Simui darbas.

Nors daug kartų jis savo odisėją yra kartojęs, tačiau jo pergyvenimai tebėra švieži, jautrus ir įtikiną. Ir aš pati buvau apiberta šiupiniu klausimų apie mūsų kraštą, papročius, istoriją, geografiją, mūsų kalbą ir ateities viltis.

Su šiais klausimais susiduriu beveik kasdien pašnekesiuose su naiviais intelektualais, tačiau šios grupės narių interesai, atrodo, yra prašokę kasdienines pajamų mokesčių ir infliacijos problemas ir liečia šio krašto laisvą ateitį. Gerbiu juos už tai. Gerbiu Simą Kudirką ir jo šeimą ne tik už jo didvyrišką šuoį į ateitį, jo kentėjimus ir skriaudas, bet ir už pasiaukojimą skleisti laisvės žodį netgi ir šiandien, kada jis yra laisvas pilietis ir nuspelnęs poilsio.

Štai kiti, patogiai įsikūrę ir nesitikėdami grįžti namo, laiko, kad jau esą pavargę ir jų misija jau užbaigta. Tėdirba dabar kiti. O kas tie „kiti“? Jų vaikai, anūakai? Jie jau nepergyveno, jie tik girdėjo apie savo tėvų krašto tragediją. Bet jiem tai yra daugiau legenda nei istorija. Ar gali kas nors apibūdinti danties skausmą, jei jo nėra turėjęs? Ar gali moteris perduoti naujagimio atėjimo į šį pasaulį skausmus, jei nėra buvusi motina? Ar gali žmogus įtikinti kitus apie vergiją, kada jis ir jo klausytojai yra gimę ir užaugę laisvamae krašte? Ir ypač krašte, kur laisvė suprantama kaip natūralus dalykas, o ne ideja, dėl kurios reikalingos ne tik pastangos, bet kartais ir aukos.

Įsibėgėjau, nors ketinau perduoti tik trumpą žinutę ir persiųsti informaciją. Bet... Kada išyla klausimas apie Lietuvą, kiekvienas iš mūsų, nežiūrint, kur bebūtume, esam lietuvių tautos ambasadoriais.

— Pačios parodos aprašymo ir kūrinių vertinimo aprašyme visai nėra, bet išskaičiuojami visi „žymieji“ parodos lankytojai. Štai jie: P. Griškevičius, N. Dybenka, A. Barauskas, A. Ferensas, K. Kairys, V. Sakalauskas, R. Songaila, L. Šepetyš, J. Petkevičius, L. Diržinskaitė, A. Drobnyš, V. Vazalinskas, S. Šimkus, J. Bielinis, H. Zabulis.

— Spaudoje paminėta kultūrinė ir rašytojos Danutės Čiurlionytės-Zubovienės 70 metų amžiaus sukaktis. Ši M.K. Čiurlionio ir rašytojos S. Čiurlionienės dukra augo ir brendo literatūrinėje aplinkoje, stebėjo per 14 metų vykančius motinos namuose vykstančius literatūrinius šeštadienius ir, motinos paskatinta, pati pradėjo rašyti. Vaikiškų apsakymėlių išspausdino Vyturyje. Vėliau (1946) jį sukūrė „Jonuko Dunduliuko teatrą“ — vaidinimą lėlių teatru. Rašė vaidinimėlius mokykloms. Jie sudėti į knygą „Miško mokykla“ (1957). D. Čiurlionytė išvertė į lietuvių kalbą J. Verno „Nuo žemės į mėnulį“, „Aukštyn kojom“, P. Berne pasakas „Neregyš ir suo“, „Arklis be galvos“, Š. Vidrako „Liūto akiniai“, K. Čiukovskio „Daktaras Aiskauda“, „Džekas milžinų nugalėtojas“. Sukautvininkė šiuo metu ruošia spaudai savo motinos dar nespausdintus kūrinius.

— Gegužės pabaigoje kompozitorių namuose buvo klausomi nauji G. Kuprevičiaus, Z. Venckaus, J. Juozapaičio, O. Balauskos kūriniai.

— Kultūros Barų Nr. 4 skirtas Lenino pagarbinimui. Nudėvėti pagyrimai nepatraukia skaitytojo. Tačiau iš skulptoriaus Konstantino Bogdano straipsnio patiriame, kokia daugybė Lenino biustų, bareljefų ir paveikslų yra užteršusi pavergtą Lietuvą. Dar nepriklausomybės laikais Lenino portretus nupiešė dail. B. Žekonis (1932) ir dail. P. Tarabilda (1934). Lenino biustą lipdė skulpt. V. Gybas (bet nebaigė). 1940 biustą nulipdė skulpt. B. Pundžius. Po 1944 Lenino biustus lipdė: P. Vaivada, N. Petrusis, J. Mikėnas, G. Jokūbonis (jo biustas pastatytas Maskvoje), R. Antinis, B. Bučas, B. Vyšniauskas, J. Vasilevičius, K. Švažas, L. Žuklys, V. Žuklys, E. Varnas, D. Lukoševičius, A. Tuileikis, A. Belevičius, S. Šarapovas. Nuo skulptorių neatsilikė nė grafikai — J. Kuzminskis, V. Jurkūnas, P. Rauduvė, S. Krasauskas, V. Galdikas, A. Načiulis, A. Kučas, K. Dockus, tapytojai — A. Savickas, V. Karatjys, L. Petkevičius, V. Palaima, M. Cvirkiene, V. Mackevičius. Leniniui duoklę atidavė ir vitražistai, mozaikų ir freskų meistrai: A. Stoškus, K. Morkūnas, A. Garbauskas, A. Mackelaitė, S. Kazimieraitis, B. Motuza, I. Žebenkiene. Be abejonės, ne visi minėti dailininkai ėmėsi Lenino portreto nuoširdžiai, daugumas atidavė tik būtiną duoklę okupantų primestai ideologijai, tuo apsigindami nuo Sibiro tremties. O vis dėlto Lenino paveiksiai užteršė mokyklas, kultūros namus, įstaigas ir įmones, net ligošines ir sanatorijas. Daugiausia tų niekalų yra prigimines pats straipsnio autorius (ir labai girusi ta gamyba) skulptorius K. Bogdanas.

— Per Lietuvos teatruose statomus rusų autorių veikalus Leninus įsibrovė ir į teatrą. A. Guobys parašė net ištisą straipsnį, rodantį lietuvių artistus, vaidinusių Leniną. Jų buvo penki: J. Siparis, P. Zulonas, H. Kurauskas, J. Kavaliauskas ir S. Paska. Tuos veikalus režisavo B. Daugvietis, talkinamas K. Kymantaitis ir M. Chadaravičius, R. Juknevičius, J. Rudzinskas. Tai gi didžiausias žmogaus priešui duoklė atiduota su kaupu.

Pr. N.

PASITARIMAS DIPLOMATINĖS TARNYBOS REIKALAIS

JAV atstovų rūmus įnešto įstatymo projekto H.R. 5407 sponzorų rūpesčiu liepos 31 kongreso patalpose buvo sušauktas pasitarimas Lietuvos diplomatinės tarnybos tęstinumo užtikrinimo klausimais. Pasitarimo dalyviai buvo atstovų rūmų, valstybės departamento ir JAV LB-nės atstovai.

JAV kongresui atstovavo kongresmanas Charles Daugherty (resp. - Pa.), kongr. Edward Derwinski (resp. - Ill.) ir JAV atstovų rūmų užsienio reikalų komisijos pirmininkas kongr. Clement J. Zablocki (dem. - Wisc.).

Valstybės departamento atstovais buvo valstybės sekretoriaus pavaduotojas ryšiam su kongresu J. Brian Atwood, valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams Robert L. Barry, Pabaltijo skyriaus vedėjas Thomas Longo, teisių ir protokolo skyrių pareigūnai T. Towell ir Ms. Willis.

JAV LB-nė, kurios rūpesčiu akcija diplomatinių tarnybos reikalų buvo pradėta JAV kongrese, buvo atstovaujama JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininko Algimanto Gečio, tarybos nario adv. Ernest Raskausko, LB ryšininko Washingtono Algimanto Gurecko ir PLB visuomeninių reikalų komisijos nario Lino Kojelio.

Pasitarimą pradėjo kongr. Dougherty, painformuodamas apie jo turėtus susirašėjimus su valstybės departamentu ir apie valstybės departamento užimtą poziciją, kad tik nepriklausomos Lietuvos akredituoti diplomatai turi teisę Lietuvai atstovauti. Šia interpretacija vadovaujantis, išmirus esantiems Lietuvos diplomatom, užsibaigs Lietuvos valstybinis atstovavimas, nors teoretškai Pabaltijo inkorporavimo ir Sov. Sąjungą nepripažinimas JAV-bėse ir toliau išliktų. Toks, be diplomatų, nematomas Lietuvos valstybinis nepasiekė to, ko JAV-bių nepripažinimo politika yra siekiama. Kongr. Dougherty pasitarimo dalyviams įteikė JAV kongreso bibliotekos įstatymines teises specialisto paruoštą raportą, informuojantį apie teisinių kliūčių nebuvimą JAV kongresui skirti finansinę paramą svetimų valstybių diplomatinių tarnybų išlaikymui ar suteikti jų atstovams diplomatinę imunitetą. Tokiu būdu kongre-

sas turi galių ir diplomatinio statuso klausimuose.

Diskusijų metu valstybės departamento atstovai savo užimtą poziciją gynė ir teigė, kad nėra reikalo kalbėti apie naujų asmenų į Lietuvos diplomatinę tarnybą įvedimą ir jų pripažinimą, kai dar tebėra gyvi keli nepriklausomos Lietuvos paskirti diplomatai. Savo ruožtu kongr. Dougherty ir kongr. Derwinski drąsiai kritikavo valstybės departamento biurokratinį nelankstumą ir pakaltino jį baimė rūstinti sovietus. Kongresmanai tvirtino, kad, valstybės departamentui nesiryžtant klausimą išspręsti administracinėmis priemonėmis, JAV kongresas bus priverstas įnešti atitinkamus įstatyminius pasiūlymus, kurie gali iššaukti kongreso konfrontaciją su valstybės departamentu. Priešingas nuomonės diplomatiškai siekė derinti atstovų rūmų užsienio reikalų komisijos pirm. kongr. Zablocki, pasiūlydamas valstybės departamentu nusistatymą persvarstyti. Kad klausimo išsprendimas nebūtų užvilktas, jis pavadė kongr. Dougherty pateikti rezoliuciją ir H.R.

BALTIMORE, MD.

Šv. Alfonso bažnyčioje Stebuklingojo Medalikėlio novenos pamaldos būna pirmadieniais ir antradieniais. Per trisdešimt penkerius metus šios pamaldos vyksta Šv. Alfonso bažnyčioje. Maldininkai iš visos Baltimorės ir jos priemiesčių dalyvauja pamaldose. Gausios minios dalyvauja vidurdienio pamaldose. Trys kunigai dalija komuniją, kad žmonės galėtų grįžti į savo darbus. Vasaros metu daug maldininkų atostogauja, tai ir mažiau žmonių dalyvauja pamaldose. Kitataučiai mėgsta pasimelsti gražioje lietuvių Šv. Alfonso bažnyčioje.

Vasaros metu Šv. Alfonso bažnyčioje sekmadieniais mišios būna: 7, 8:30 — lietuviškos, 10 ir 11:30 v. Visos mišios skaitytos. Dainos choras gieda kai kada per lietuviškas pamaldas. Liepos 27 choras giedoja per lietuviškas pamaldas. Kun. A. Dranginis, klebonas, pasveikino choristus ir pakvietė juos nors vieną kartą į mėnesį giedoti bažnyčioje. Sekmadieniais

5407 perrašyti, iš jo išleidžiant metų pradžioje teigiamai išspręstą finansinį klausimą.

JAV LB atstovai iškelė Lietuvos diplomatinės šefo institucijos svarbą ir min. St. Lozoraičio Sr. teisę skirti naujus asmenis į Lietuvos diplomatinę tarnybą. Valstybės departamento atstovam neduodant aiškaus atsakymo, ar JAV sutiktų priimti šefo naujai paskirtus diplomatus, kongreso atstovai paprašė, kad artimiausiu metu būtų padaryti naujų diplomatų atitinkami paskyrimai. Nuo valstybės departamento sutikimo priimti ar nepriimti naujai paskirtus diplomatus priklausys ir tolimesni JAV kongreso ėjimai diplomatinės tarnybos tęstinumo klausimais.

JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Alg. Gečys po šio pasitarimo nuvyko į Lietuvos stovybę ir apie kelthus klausimus bei pasitarimo eigą painformavo Lietuvos atstovą dr. St. Bačkį. Taip pat rugpjūčio 3 telefonu apie tai buvo painformuotas Altos pirm. dr. K. Šidlauskas, pakviečiant jį dalyvauti rugpjūčio 24 Washingtono vyksiančiame pasitarime, kuriame Lietuvos diplomatinės tarnybos klausimas bus detalai svarstomas.

A. Gečys (LB Inf.)

į pamaldas atsilanko labai daug kitataučių, ypatingai tie, kurie atostogauja Baltimorėje arba nakvoja jos viešbučiuose.

Sporto metinė šventė, arba Baseball Night, globojama Šv. Vardo draugijos, bus rugpjūčio 28. Bilietus raginame įsigyti pas narius arba klebonijoje. Iš pelno bus skiriamos stipendijos jaunuoliams, siekiantiems aukštesnių mokslų.

Krešvų vakarienė įvyko lietuvių svetainėje rugpjūčio 9. Publika pradėjo rinktis prieš 6-tą valandą, kada prasidėjo vakarienė. Krebsai yra populiarūs valgis baltimoriečių tarpe. Tie, kurie dalyvavo, pavalgė ir krešvų sriubos. Salės šeimininkės gerai pavaišino svečius su krebsais.

Mirė Anges Nasiukaitis, pirmos kartos lietuvė, kuri gimė ir užaugo Baltimorėje. Kaip susipratusi lietuvi dalyvavo lietuviškuose parengimuose. Maloni moterėlė, buvo ištikima lietuvių posto 154 padėjėjų narė ir uoli Šv. Alfonso bažnyčios pamaldų lankytoja. Sulaukus gražios senatvės, ji susirgo ir po kelių operacijų Good Samaritan ligoninėje mirė rugpjūčio 1. Gedulingos mišios aukotos už jos sielą Šv. Alfonso bažnyčioje rugpjūčio 4. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Nu-

JAV LB VEIKLOS KRONIKA

Aušra Zerr, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkė politiniams reikalams, liepos 16 buvo nuvykusi į Washingtoną plačiau išsiaiškinti planuojamo Radio Liberty pabaltiečių skyrių perkėlimo į JAV. Valstybės departamente ji turėjo pasitarimą su šiuo klausimu gerai informuotu pareigūnu Richard Baker. Jam buvę pavesta sudaryti planus Radio Liberty ir Radio Free Europe išlaidų mažinimui. Šiame pasitarime dalyvavo ir aukštas valstybės departamento pareigūnas kun. Jurgis Šarauskas: Pokalbio metu A. Zerr iškelė eilę motyvų, kodėl būtų netikslu iš Europos iškelti pabaltiečių personalą. R. Baker aiškino, kad pabaltiečių skyrių iškelimas iš Miuncheno tėra tik vienas iš daugelio svarstomų siūlymų ir sprendimas nėra padarytas. Jis paneigė užkulisinių motyvų buvimą; esą terūpi grynai finansinis klausimas. Liepos 19 A. Zerr išvyko į Europą su tarnybos reikalais vykstančiu vyru Charles. Būdamas Europoje, planavo nuvykti į Miuncheną ir ten susitikti su Radio Liberty vadovais ir lietuvių skyriaus pareigūnais. JAV LB vadovybė yra artimame kontakte su sen.

GEN. ŠTABO PULK. J. LANSKORONSKIS

Belgijoje rugpjūčio 3 miręs ir rugpjūčio 7 palaidotas gen. štabo pulkininkas Juozas Lanskoronskis buvo gimęs 1893 sausio 7 Žasiškio viensėdyje, Nemunėlio Radviliškio valsčiuje, Biržų apskrityje.

Rygoje 1911 baigė klasikinę gimnaziją, o 1915 baigė Petrapilio istorijos-filologijos institutą. Mokytojavo prie to instituto veikusioje gimnazijoje ir drauge Petrapilio lietuvių bendrojo lavinimo kursuose, iš kurių vėliau išaugo gimnazija.

Pašauktas į kariuomenę, 1916 rudenį baigė imperatoriaus Povoilo karo mokyklą ir tarnavo Petrapilio leibgardijos pulke. Organizavo lietuvių karių Petrapilyje.

Į Lietuvą grįžo 1919 metų pavasarį. Buvo paskirtas Biržų gimnazijos direktorium, bet šių pareigų nepradėjo eiti, nes buvo mobilizuotas į Lietuvos kariuomenę. Kovų metu visą laiką buvo fronte prieš bolševikus, bermontininkus ir lenkus. Buvo kuopos ir bataliono vadas, nuo 1920 metų pavasario — divizijos štabo viršininkas.

1920 lapkričio mėnesį drauge su karininku Pundzevičium sudarė Širvintų-Giedraičių kautynių planą, kuris buvo priimtas ir vykdomas I divizijos vado kar. E. Adamkavičiaus ir gen. S. Žukausko.

Už pasižymėjimus apdovanojamas Vyčio kryžiumi 4 ir 5 laipsnio (vėliau gavo eilę ordinų ir iš svetimųjų, tarp jų prancūzų garbės legiono ordiną II laipsnio).

Pasibaigus laisvės karams, komandiruotas į Prancūziją, kur baigė St. Cyro karo mokyklą. Grįžęs lektoriavo Aukštųjų karininkų kursuose ir karo mokykloje. Vėliau buvo Karo mokslo skyriaus viršininku.

1926 pasiūstas į Briuselio ka-

liūdime liko dukra Viktorija, jos vyras Leonas, anūkas Leonardas ir jo šeima, sesės Ona ir Hilda ir giminės.

Alphonse Adams-Adomaitis, gerai žinomas Baltimorės lietuvių tarpe, gimęs ir augęs Baltimorėje, rugpjūčio 3 susirgo širdies priepuoliu ir buvo nuvežtas į Šv. Agnietės ligoninę. Prieš porą mėnesių jis taip pat buvo susirgęs. Alfonsas veikia lietuviškuose parengimuose, dalyvauja Dainos chore. Choristai ir jo draugai linki jam, kad jis greičiau pasveiktų. Jis taip pat yra ištikimas lietuvių Posto 154 legionierių narys ir lietuvių svetainės veiklus šerinininkas.

Jonas Obelinis

Gen. štabo pulk. J. Lanskoronskis

ro akademiją, kurią baigė 1929. Grįžęs buvo divizijos štabo viršininkas, paskui generalinio štabo II skyriaus viršininkas, 6 pėstininkų pulko vadas, o nuo 1937 metų rudens karo attache ir Belgijoje. Paskutiniu metu buvo pulkininku pakeltas 1929 metais.

Rašinėjo Mūsų Žinyne ir kurią laiką jį redagavo, Karde, Kary, Lietuvoj, Lietuvos Aide, Vakaruose, Drauge, Naujienose ir kit. Daug dirbo karinių statutų ir instrukcijų redagavimo komisijose. Stambių junginių vadovavimo statuto autorius. 1927 išleido atskira knygele Kariuomenės organizacijos bruožai.

Dalyvavo Lietuvos laisvinimo darbe, rašinėjo kitataučių spaudoje, dalyvavo tarptautiniuose kongresuose. Reiškėsi ir Vliko veikloje, kai Vlikas dar buvo Europoje.

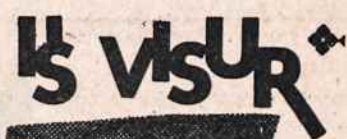
nuojamo perkėlimo butų atsiskyta.

Juozo Kojelio, JAV LB tarybos nario, laišką redakcijai birželio 19 paskelbė Santa Monica dienraštis Evening Outlook. Skaitytojams priminęs 40-tą Lietuvos okupacijos sukaktį, jis taikliai pakritikavo JAV diplomatus, po 60 metų karčios patirties dar vis tebesitikinčius su Sov. Sąjunga pasiekti garbingo susitarimo ir ilgalaikės taikos. Patarė sovietų agresijai Afganistane bandyti atremti ne vien tik Maskvos olimpinį žaidimų boikotą, bet ir reikalavimu pasiūlyti iš okupuotų Baltijos valstybių.

Algimantas Gureckas, JAV LB ryšininkas Washingtono, liepos 5 atstovavo JAV LB-nei Arlington, Va., įvykusioje lenkų žurnalo, leidžiamo anglų kalba, Perspectives konferencijoje. Lietuvių atstovas redaktorės Korwin-Rhodes buvo maloniai pristatytas. Turėjo gerą progą lietuvių-lenkų santykių klausimu plačiau išsikalbėti su keletu konferencijos dalyvių. Vienų esama draugiškų, o kitų tebe gyvenama senomis antipatijos nuotakomis.

Kazio Jankūno, JAV LB New Jersey apygardos pirmininko, tragiškųjų birželio įvykių proga pasiūstus laiškus redakcijai išspausdino New Jersey laikraščiai "The Star-Ledger" (birž. 11) ir "The Jersey Journal" (birž. 16). Jis taip pat informacinę medžiagą apie Lietuvą aprūpino Asbury Park Press redakciją, birželio 15 paskelbusią ilgą Fred Foy straipsnį apie pabaltiečių minimas tragiškas sukaktis. K. Jankūnas taip pat laiškais kontaktavo visus New Jersey atstovus JAV kongrese. Iš jų atsiliepė abu JAV senatoriai ir 9 iš 15 atstovų rūmų narių savo padarytais pareiškimais kongrese Lietuvos pavergimo reikalui. Kongreso nariai iš New Jersey yra patys nuoširdžiausi lietuviškų reikalų rėmėjai Washingtono.

Dr. Bronius Nemickas, PLB garbės teismo pirmininkas, lie-

— Vytautas Kamantas, PLB valdybos pirmininkas, išvyko į Europą dalyvauti Europos LB kraštų pirmininkų ir valdybų suvažiavime Innsbrucke, Austrijoje. Visais PLB reikalais šiuo metu rūpinasi PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas Vaclovas Kleiza.

— Dr. Antanas Razma, Pasaulyje Lietuvių Bendruomenės valdybos kviečiamas, sutiko būti Antrųjų Pasaulyje Lietuvių Dienų organizacinio komiteto pirmininku. PL Dienos įvyks 1983 m. birželio 25 — liepos 4 dienomis Chicagoje.

— Melbourne buvo suruoštas iškilmingas Didžiosios Britanijos karalienės Elžbietos II priėmimas, kuriame dalyvavo 3000 svečių. Lietuviam atstovavo LB apylinkės pirmininkas Albinas Pocius su žmona, apsiėngusia tautiniais drabužiais. Premjeras, pastebėjęs minėtus lietuvius, pristatė juos karalienei, kuri pasidžiaugė gražiais drabužiais ir pateikė keletą klausimų. Šalia stovėjęs australai stebėjosi, kodėl lietuviams buvo padaryta tokia išimtis. Priėmimo buvo ir daugiau lietuvių.

— Saulius Gimičius, PLB valdybos reikalų vedėjas, neseniai Chicagos universitete sėkmingai apgynė savo mokslinį istorijos darbą ir šią vasarą gauna filosofijos doktoratą. Prieš pusmetį teisių daktaro laipsnį gavo PLB valdybos vicepirmininkas advokatas Saulius Kuprys. Malonu, kad abu jauni ir veiklūs bendruomenininkai atsiekia vertingus laimėjimus ir profesinėje bei mokslinėje srityse.

— Marius M. Laniauskas Case Western universitete baigė mokslus ir gavo dantų gydytojo diplomą. Jis taip pat buvo įvertintas ir atžymėtas Academy of General Dentistry of Ohio, kaip parodęs aukščiausios gabumus ir dėmesį dantistui profesijai. Marius yra Simono ir Stasės Laniauskų sūnus, vedęs Eglę Giedraitytę ir augina sūnų.

— Kanados Lietuvių Gydytojų Draugija per dr. Juozą Sungailą atsiuntė PLB valdybai 500 dol. čekį, scirtą paremti Lietuvių Informacijos Tarnybai New Yorke, tvarkomai kun. Kazimiero Pugevičiaus ir Gintės Damušytės.

— Prof. dr. Tomas Remeikis yra pakviestas prelegentu Akademinio Skautų Sąjūdžio studijų dienų metu. Jo tema — Partizaninis judėjimas Lietuvoje. Studijų dienos vyks rugpjūčio 21-24 Three Rivers vietovėje, Michigane. Rengimo komisijai vadovauja Kęstutis Ječius.

— Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos pirmininku išrinktas Zigmantas Juras, iki šiol pirmininkavęs Lietuvių Namų Bendrovei, o Lietuvių Namų Bendrovės pirmininku išrinktas Jaras Alkis, iki šiol pirmininkavęs Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungai.

pos 2-3 Pavergtų Europos Tautų Seimo delegacijos sudėty buvo nuvykęs į Washingtoną. Ten lankytasi valstybės departamente (priėmė paskretoris Europos bendradarbiavimo ir saugumo komisijos įstajogj (komisionierius Wise) ir JAV atstovų rūmų užsienio reikalų komisijoje, kur susitikta su komisijos pirm. kongr. Clement J. Zablocki. Pasimatymų metu detaliam aptarti su artejančia Madrido konferencija susiję klausimai. Dr. Nemickui pavyko valstybės departamente išskelti svarbų Lietuvos diplomatinės tarnybos klausimą. Pavergtų Europos Tautų Seime Lietuvai atstovauja Lietuvos Laisvės Komitetas. Lietuvos reprezentacijos išlaidas ryšium su dr. Nemicko vykimu į Washingtoną parėmė JAV LB visuomeninių reikalų taryba.

ST. CASIMIR'S
+
Catholic Church
MASSES
Sat. Vigil 5:15 & 7:00 p.m.
SUNDAY
8:30 10:00 & 11:30
Wednesday Devotions
7:00 p.m.

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Nashua, N.H., buvo įsteigta 1899 metais. 43 metus klebono pareigose išbuves kun. J. Bucevičius š.m. liepos 10 d. atšventė savo amžiaus 70-sius ir La Sallette misijonieriaus įžadų priėmimo 50-sius metus. Nuotr. K. Daugėlos

2422 WEST MARQUETTE ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U. S. A.

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

1980 liepos mėn. įnašai

Santrumpa: atm. įn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

- 1 x \$1.00 — Saladžiuvienė, Bronė, atm. įn. \$400.00.
- 2 x \$10.00 — Kesiūnas, Povilas, atm. įn. \$10.00, Tiškuvienė Agota \$10.00.
- 1 x \$20.00 — Žižniauskienė-Cerniauskaitė, Elena, atm. įn. \$20.00.
- 2 x \$30.00 — Bauža, Vytautas, atm. įn. \$30.00, Saladžius, Vytautas, atm. įn. \$200.00.
- 1 x \$50.00 — Čepulienė-Damušytė, Indrė Marija, atm. įn. \$50.00.
- 1 x \$57.81 — Rupinskas, Juozas, inž. ir Jonas \$157.81, Australija.
- 1 x \$70.00 — Saladžius, Pr., plk., atm. įn. \$400.00.

- 5 x \$100.00 — Atutis, Aleksandras ir Jadvyga \$100.00, Bražinskas, Bronius \$500.00, Jesunas, Kenneth, M.D. \$100.00, Mikalauskas, Julijonas, atm. įn. \$100.00, Vaitkevičius, Stasys \$100.00.
- 1 x \$200.00 — Kaunas, Ferdinandas, M.D. ir Vanda \$4,600.00.
- 1 x \$210.00 — Čiunka, Tomas, sav. kūrėjas, atm. įn. \$260.
- 1 x \$250.00 — Augustinavičienė, Aldona, atm. įn. \$250.00.
- 1 x \$500.00 — Jasulaitis, Juozas \$1,100.00, Australija.
- 1 x \$900.00 — Girkštas, Anicetas \$1,000.00.
- 1 x \$1,000.00 — Jankauskas, Pranciškus ir Kazimiera \$1,000.
- 1 x \$8,693.20 — Plečkaitis, Julius, atm. įn. \$11,693.20, testam. palikimas, Australija.
- Iš viso 21 narys — \$12,532.01.

JAUNIMO CENTRĄ PERĖMĖ PASAULIEČIAI

Chicagoje pagrindinė lietuvių kultūrinio veikimo vieta yra jėzuitų sukurtas Jaunimo Centras ties 56 gatve ir Western, miesto pietuose. Čia vyksta koncertai, vakarai, parodos, susirinkimai, banketai, pobūviai, čia šeštadieniais renkasi į pamokas lituanistinės mokyklos ir pedagoginio instituto auklėtiniai. Čia pasaulio lietuvių archyvas, Laisvės kovų muziejus, LB raštinė ir t.t.

Per daugelį metų ši centrá vedę tėvai jėzuitai nusprendė perleisti jį administruoti pasauliečiams, tikėdamiesi naujos talcos telkiant lėšas ir naujų žmonių administracijos tarnyboje.

Dabar Jaunimo Centrą administruoja pasauliečių valdyba. Ji liepos 14 Jaunimo Centre sušaukė spaudos atstovus, kuriems pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė papasakojo, kaip 1978 birželio 20 jėzuitų provincijolas kun. L. Zaremba sudarė laikinąją tarybą. Apie ją p. Kriaučeliūnienė pasakojo:

— Laikinoji JC taryba turėjo daug posėdžių ir pasitarimų, talkino lėšoms sutelkti didžiojoje salėje šaldyto oro sistemos įvedimui ir salės išdažymui, o svarbiausia — paruošė planus organizacijai, kuriai skirtas JC administravimas ir tvarkymas.

Ši organizacija sudaryta narių pagrindu. Asmuo, įnešęs atitinkamą sumą, turi balsavimo teisę narių susirinkime (narys, įnešęs 20 dol., turi vieną balsą, 40 dol. — du, ir t.t.). Dabar turima apie 250 narių.

Narių susirinkimas ir tarybos rinkimai įvyko 1980 balandžio 13. Pirmasis tarybos posėdis įvyko 1980 g. gegužės 22. Jame tarybos pirm. išrinktas dr. Jonas Račkauskas, valdybos pirmininke išrinkta Irena Kriaučeliūnienė. Valdybos pirmininkės pasiūlyta valdybos narių sudėtis ir pareigos buvo tarybos patvirtinta.

Valdyba ėmėsi darbo. Jau pertvarkyti ir išdažyti administracijos kambariai, išdažyta kavinė, susitarta su tarnautojais, talkos būdu apvalyta ir sutvarkyta JC aplinka (atliko skautai, taip pat skautai atliko didelę dalį dažuomo darbu), valdyba finansais padėjo užbaigti vėsinimo įvedimą didžiojoje salėje, sudaryta kultūrinė komisija, talkininkai menininkai jungiasi dekoravimo darbams. Vasaros metu dar numatyta eilė darbų, kuriuos būtina reikia atlikti, kad, atėjus rudenii, JC patalpos būtų patrauklios ir naudojamos. Numatyta pertvarkyti mažąją salę, atremontuoti tualetinius kambarius, sutvarkyti virtuvę, didžiajai salei reikia naujų užuolaidų, organizuojama skaitykla.

Tiems darbams lėšų telkimas yra didžiausias valdybos rūpestis. Lėšas sutelkti valdyba mano

aukomis, įtraukimu naujų narių, ieškojimu mecenatų, ruošdama renginius. Pirmasis renginys įvyks rugsėjo 6. Tai Jaunimo Centro diena. Visuomenei bus parodytas jau šiek tiek pataisytas Jaunimo Centras, ji bus supažindinama su įvykusiais JC administraciniais pasikeitimais, bus įvairi meninė programa, šokiai, vakarienė, laimės šulinys ir kt. Tikimasi, kad visuomenė šioje Jaunimo Centro dienoje gausiai dalyvaus.

Gaunamos pajamos už salių nuomą, už patalpas mokykloms ir kitoms čia esančioms įstaigoms padeda galus su galais suvesti, bet reikia gauti lėšų iš šalies pataisymams ir pagerinimams. Prašoma aukų, kviečiama tapti Jaunimo Centro nariais, lankyti Jaunimo Centro renginius. Aukas ir narių įnašus siųsti adresu: Lietuvių Jaunimo Centras — valdyba, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Jaunimo Centro valdybą sudaro: pirm. Irena Kriaučeliūnienė, pirmasis vicepirm. Jonas Jasaitis, vicepirm. JC narių reikalams Vytautas Mikūnas, vicepirm. finansų reikalams Henrikas Laučius, sekretorė Alė Steponavičienė, išdininkas Viktoras Diminskis, korespondentė Ramutė Bartuškienė.

Jaunimo Centro tarybos nariai: M. Ambrozaitienė, S. Džiugienė, J. Jasaitis, V. Jasinevi-

Rašydami testamentus, neužmirškime Lietuvių Fondo, įrašykime į testamentą numatytą sumą:

“Lithuanian Foundation, A Non-For-Profit, Tax Exempt, Illinois Corporation, 2422 W. Marquette Road, Chicago, Illinois 60629”.

Lietuvių Fondas 1962-1980. VIII.6 turėjo:

1. Pagrindinio kapitalo bruto — \$1,946,492.03.
2. Pajamų — \$951,435.29.
3. Per pelno skirstymo komisiją, remiantis protokolais, lietuviškiems reikalams (švietimui, kultūrai, premijoms, stipendijoms ir moksliniams veikalams) paskirstęs — \$693,780.77.

Visi statykime Lietuvių Fondą, kad jis pasiektų 2 milijonus ir kasmet galėtų skirti lietuvių dažuomai kaip 150 tūkstančių dolerių.

Marianapolis Preparatory School Thompson, Conn., gavo 4200 dol. stipendiją. Mokyklos vedėjui kun. Jonui Petrauskui ją įteikia Alberto Ortega, kitoje pusėje stovi jo tėvas Rafael. Abu iš Caracas, Venecuelos. Stipendija padengs mokslo, maisto ir bendrabučio išlaidas. Aplikacijos stipendijai gaunamos rašant: Scholarship Chairman, Marianapolis Preparatory School, Thompson, Conn. 06277

čius, I. Kriaučeliūnienė, V. Kasniūnas, H. Laučius, dr. A. Liulevičius, M. Marcinkienė, dr. J. Račkauskas, A. Vaičiaitis, G. Valiulienė, J. Rimkevičius.

Jaunimo Centro savininkais pasilieka tėvai jėzuitai, bet jie tą instituciją nuomoja naujai vadovybei už 10 dol. metams. Dabar Jaunimo Centro raštinės vedėjas yra Antanas Kareiva, apsi-gyvenęs JC rūmuose. Ūkio reikalų vedėjas — Antanas Vaičiaitis. Raštinėje budima nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų ir nuo 3 val. iki 9 val. vakaro. Aplinka saugi: įprašyta policija dažnai pravažiuoti, ypač parengimų metu. Tuo ypač rūpinasi policijoje tarnaujanti lietuvių D. Januškiene.

Laikraštiniškai su nauja JC vadovybe turėjo nuoširdų pasikalbėjimą ir buvo vaišingai priimti.

Juozas Prunskis

SUNNY HILLS, FLA.

Jau praėjo treji metai, kai pirmieji lietuviai pradėjo organizuoti kurtis Sunny Hills vietovę.

Kun. J. Borevičiaus pastebėta džiūška gamta pasipuošusi Sunny Hills vietovė pasidarė greičiausiai augančia lietuvių kolonija Floridoje.

Čia priklauso daug kredito tiem, kurie paklausė kun. J. Borevičiaus patarimo ir atvyko savo akimis pamatyti Sunny Hills. Jono Zubavičiaus entuziastiškas atsiliepiamas spaudoj ir pirmų grupių suorganizavimas padarė gerą pradžią tolimesniai lietuvių kolonijos augimui. Paminėtini pirmieji J. Zubavičiaus pagalbininkai: kun. A. Račkauskas, kun. J. Pragulbickas, J. Čepukienė, B. Labutienė, V. Ado-

mavičius, V. Mamaitis. Jais pasėkė daugelis kitų iš New Jersey ir New Yorko.

Komitetui Sunny Hills lietuvių kolonijai įkurti nenuilstamai dirbant, šiandien lietuvių jau yra nupirkę 560 sklypų, 32 šeimos turi namus, ir šešiom pradedami statyti nauji namai.

Galbūt didžiausias laimėjimas paskutinių trejų metų laikotarpy buvo išimtinai visų sklypų aplink gražiausią maudymosi ežerą “Boat Lake” užėmimas, gatvių išvedimas ir greitas jų apstatymas naujais namais.

Ne be reikalo kitataučiai sako: “Beautiful Lithuanian Village”.

Šiuo metu Šv. Teresės katalikų bažnyčia neturi nuolatinio kunigo. Tikimės, kad Chicagos tėvai jėzuitai netrukus čia statysis namus ir galės perimti šios misijos bažnyčios pastoraciją. Prie bažnyčios yra 7 akrai žemės, ir būtų lengva pastatyti didesnę salę, tokiu būdu įkuriant centrą kultūrinei lietuvių veiklai.

Nuo šių metų rugpjūčio 1 užsidarė anksčiau veikusi Palm View Realty Deltona Corporation agentūra, kuri išimtinai patarnavo lietuviams įsigyti nuosavybę Sunny Hills vietovėje. Savininkas išėjo į pensiją. Dabar visą lietuviams patarnavimą atliks

vietinis Sunny Hills Deltona Corp. personalas, nesusiveldamas su šiaurinės Amerikos agentūromis. Šis pakeitimas niekuo nepakenks lietuviams įsigyti nuosavybę. Jis dar palengvins laisvai atvykusiems pamatyti Sunny Hills ir lietuvių augančią koloniją.

Patartina pirma proga mus aplankyti ir pamatyti mūsų progresą. Šiuo metu netoli ežero lietuvių rajone dar yra sklypų. Netoli nuo šio rajono prie kito ežero galima įsigyti didesnių sklypų, norint turėti daugiau erdvės ir privatumo.

Keista, kad apie Sunny Hills vis dar yra neigiamų atsiliepimų iš asmenų, kurie nepažįsta Floridos ir skirtumo, kuris dėl malonaus klimato, tyro oro, pigesnio ir saugesnio pragyvenimo padaro Sunny Hills idealią ateities vietovę. Šiandien niekas čia neabejoja apie lietuvių kolonijos augimą, tik lieka mūsų pareiga padėti kitiems laimingai kurtis.

Daug darbo čia įdėję lietuvių komiteto nariai sutiko ir ateity patarti, paaiškinti, kaip pasiekti Sunny Hills etc. New Yorko ir New Jersey apylinkei visas informacijas teiks Romas Kezys, 212 769-3300, ir Vitas ir Birutė Labučiai, 212 847-5550.

Vyt. Beleckas

LIETUVIŲ BANKINIS KOOPERATYVAS KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

86-01 114 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Kasoje duodama:

Max. 7% Palūkanų už paprastą einamąją sąskaitą

Min. 9.5% palūkanų už 6 mėnesių indėlius

KIEKVIENO ASMENS SANTAUPOS FEDERALINIŲ ĮSTAIGŲ APDRAUSTOS IKI 100,000 DOLERIŲ

Paskolų lengvatos kooperatyvo nariams
Nariais gali būti visi lietuviai

Kooperatyvo įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, penktadieniais nuo 9 iki 6 val. ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. vakaro.

Dėl informacijų taip pat galima kreiptis raštu, arba skambinti telefonu aukščiau pažymėtom valandom.

“PRAY THE ROSARY”

bumper-stickers

Promote Our Lady of the Rosary this October and raise monies for your apostolic mission.
CORONATION Box 2804
Topeka, KS 66601

Pakeitęs adresą, rašyk administracijai, drauge pridėk ir savo seną adresą.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryt. kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmdieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	215-497-2382
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atleka įvairiausių namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas aplojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymas darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiška.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA

MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privatlavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Demonstruojant liepos 19 prie sovietų ambasados Washingtone — dalis prisirakinsiu demonstrantų prie vartų ir plakatas

DAIVA MONGIRDAITĖ KENNEBUNKPORTE

Kultūriniai renginiai Kennebunkporto lietuvių pranciškonų sodyboje padaro šią mielą vasarvietę dar mielesnę.

Vienas iš pirmųjų šių metų renginių buvo operos solistės Daivos Mongirdaitės koncertas, įvykęs liepos 27 didžiojo salė. Prie fortepijono buvo Saulius Cibas.

Silkinis minkštas solistės balsas maloniai nuteikė klausytojus. Pradėjusi programą arija "L'Amoro, saro constante" iš Mozarto operos "Il Re Pastore", jau pirmais tonais ji patraukė klausytojų dėmesį ir jį laikė iki koncerto pabaigos. Dainininkė sulaukė savo emocijas,

laikydamosi labiau grynios muzikos linijos; to ir reikalauja Mozarto muzika.

Toliau — keturios lietuvių kompozitorių originalios dainos. V. Jakubėno "Gėlės iš šieno" įgavo solistės individualų charakterį. Ji tai dainai nesistengė duoti tradicinio, kiek vulgaraus charakterio; savo tobulos interpretacijos dėka ji davė jai labiau romantiškos charakterį. J. Gaidelio "Poetas" sudarė kontrastą Jakubėno kūriniai tiek savo harmonija, tiek ir melodijos vedimu. V. Klovos "Močiutės dvarely" ir Eglės arija iš operos "Pilėnai" parodė, kad so-

listei nėra svetimi ir šių dienų okupuotos Lietuvos kompozitoriai.

Gounod "Deimantų daina" iš "Fausto" operos, dainuota lietu-

(nukelta į 8 psl.)

Aktualiais reikalais

Minėdamas Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žygio metines, Laisvės Varpo radijo programų vedėjas Petras Viščinis liepos 20 savo klausytojams kalbėjo:

"...Būtinai reikia pabrėžti, kad Darius ir Girėnas savo drąsiu skridimu ir tragiška mirtimi Lietuvos labai aukštai iškelė idealizmo ir pasiaukojimo reikimą ne žodžiais, o darbais bei gyvu pavyzdžiu, sukretusiu lietuvių šiapus ir anapus Atlanto vandenyno. Kaip anuomet, taip lygiai dabar be idealizmo ir pasiaukojimo neįmanomi didesni laimėjimai mūsų tautos gerovei. Šia prasme Dariaus ir Girėno žygis lietuvių tautai yra bene reikšmingesnis už visus kitus to žygio laimėjimus.

Į tai atkreiptinas rimtas dėmesys ypač dabar, kai materializmas ir pragmatizmas vis labiau užgožia visą mūsų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Ne malonumų ir naudos ieškojimu, bet tik darbo ir pinigų auka prisidėsime prie Lietuvos išlaisvinimo, lietuviybės išlaikymo už jos ribų ir mūsų tautinės kultūros ugdymo. Kaip šiandien su pagarba minimi visi tie, kurie anuomet darbu ir pinigų padėjo Dariui ir Girėnui pasiruošti tam reikšmingam žygiui, taip į ateities mūsų tautos istoriją įeis tik tie, kurie dabar nesigaili nei darbo, nei pinigų, kad tik galėtų Lietuvai padėti. O už tos istorijos ribų liks visi tie, kurie tegyvena savimi, malonumais ir nada."

Apie demonstraciją Washingtone

Liepos 27 radijo programoje apibūdinę lietuvių jaunimo demonstraciją prie Sovietų Sąjungos ambasados Washingtone, Petras Viščinis padarė tokią išvadą:

"Tai išskirtinė akcija, kurios ėmėsi lietuvių jaunimas Lietuvos labai pavergtųjų tautų savaitės pagrindu. Ja nepadaryta jokios žalos niekam, netgi sovietų įtaigoms, kurios atstovauja Kremliui, pavergusiam Lietuvą ir kitas valstybes. Bet už ją kaltinami lietuviai, nes jie de-

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymų lietuvių ir jo nuostabių laikus. Gaunama pas lietuviškų knygų platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Gaunama ir Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 11 dol.

Papildymas Bostono žinioms

Bostono žiniose Darbininko gegužės 23 dienos numerio buvo išvardinti Bostono Šv. Petro parapijos klebonai, pradedant kun. Jonu Žilinsku. Bet kur dingo kun. Juozas Gričius? Jis buvo paskirtas rūpintis visų Bostono apylinkės lietuvių dvasiniais reikalais pagal šią pastabą arkivyskupo Williams episkopaliniame registre, rašytą jo paties ranka: "June 11, 1895 — New priest for Lithuanians. Rev. Jos. Anthony Gričius (sic) ordained the 8th inst. is appointed to the care of the Lithuanians. He will reside in So. Boston, and will say Mass for them at present in the German church, Boston".

Nors buvo daug triukšmo parapijos pradžioje, kaip prof. Antanas Kučas aiškina parapijos istorijoje, reikia pripažinti, kad kun. Gričius nebuvo tinginys. Jis ne sykį važiavo į Hudson, Mass., teritorinę parapiją teikti moterystės sakramento, taip pat net 6 kartus 20 šimtmečio pradžioje buvo nuvažiavęs į Šv. Juozapo teritorinę parapiją Amesbury, Mass., aprūpinti lietuvių.

Ankstviausia žinia apie lietuvių kunigą Bostone, esanti arkivyskupo Williams registre, galbūt bus ši: "Sept. 27, 1888 — Visit of Rev. Dr. M. Yodyszus, o Polish (sic) priest. At the invitation of Rev. D. O'Callaghan, Rector of St. Augustine, So. Boston, this priest came from Brooklyn, N.Y. to hear the confessions of some 50 Poles who live principally in So. Boston". (Pabrėžta originaliam šaltini paties arkivyskupo.)

Žinoma, čia niekas kitas, kaip tik kun. Juodyšius. Reikia manyti, kad tarp tų 50 lenkų buvo ir lietuvių. Idomus yra faktas, kad airis klebonas kvietė lietuvių, nors manė, kad jis lenkas, imigrantų naudai.

Kun. Vincas Valkavičius

monstravę prie okupanto įtaigos arčiau, negu kažkieko nustatytos taisyklės leidžia. Iš to išeina, kad nusikaltėlis labiau saugomas, negu to nusikaltėlio aukos.

Mes neskatiname nelegalios veiklos ir negiriame nelegalių veiksmų, bet esame nuomonės, kad tuo atveju, kai susikerta keli nelegalūs veiksmai, būtinai reikia imti dėmesį tai, kuris tų susikirtusių nelegalių veiksmų sudaro didesnę blygbę. Kiekvienam aišku, kad Sovietų Sąjungos įvykdytos laisvų tautų okupacijos, sistematingas tų tautų naikinimas, laisvės ir žmogaus teisių visiškai užgnaužimas yra didesnė blygybė, negu tų pavergtųjų tautų laisvės siekiai ar jų demonstracija laisvajame pasaulyje priemonėmis, kurios pilnai neatitinka taisyklių raidės, bet niekam jokios žalos nedaro.

Mūsų jaunimo įvykdytoji demonstracija Washingtone sudaro vieną grandį ilgoje lietuvių tautos kovoje už savo laisvę. Kaip tos kovos neužgnaužia senoje mūsų tėvynėje okupantas nei policinėmis priemonėmis, nei persekiojimu, nei teismais, nei trėmimais, nei psichiatrinėmis ligoninėmis, taip jos niekas neužgnaužia juo labiau laisvajame pasaulyje. Ne pasmerkimo, bet pagarbos vertas mūsų jaunimas, kuris kovai dėl Lietuvos laisvės ieškojo naujų kelių ir būdų, kurie labiausiai suprantami ir susilaukia didžiausio atgarsio šiame krašte."

Norberto Lingertaičio sidabro menas

Bostone gyvena Norbertas Lingertaitis. Jis yra sidabro dailininkas. Su savo darbais dalyvauja įvairiose parodose. Po jo parodos, kurią surengė Akademinių Skautų Sąjūdžio Chicago skyrus, kun. Antanas Saulaitis, S.J., Mūsų Žiniose rašė, jog skautai džiaugiasi galėję surengti tokią puikią parodą. Rašė ir apie gintaro dirbinius: "Į gintaro gabalėlius menininkas žvelgia savomis akylesnėmis akimis. Iš pagarbos gintaro mšlei Norbertas Lingertaitis gabalėlių neskaldo, negręžia sraigams ar kobiniams sklyučių, o savo menu žavingai iškelia paties gintaro grožį".

O po Norberto Lingertaičio parodos Toronte, Kanadoje, dailininkas A. Tamošaitis Teviškės Žiburiuose rašė: "Lingertaitis savo auksakalystės dailėje yra linkęs į miniatiūrinę kūrybą. Kiekvienas jo dirbinėlis nepaprastai kruopščiai išbaigtas. Pa-

rodoje matėsi lankytojų, kurie net nenorėjo tikėti, kad tai rankų darbai. (...) Norbertas Lingertaitis yra jaunas menininkas, atkeliavęs iš Lietuvos 1958 m., studijavęs ir baigęs Bostono Vesper George meno mokyklą ir New England konservatorijos dainavimo klasę. Dailininkas yra laimėjęs keletą amerikiečių konkursinių premijų"...

BROCKTON, MASS.

Tautos šventė ir lietuvių diena

Tautos šventė ir Šiluvos Marijos šventė iškilmingai bus švenčiamos rugsėjo 1, Darbo dieną, Jėzaus Nukryžiuotojo seserų koplyčioje, 261 Thatcher St., Brockton, Mass.

Koncelebruotos mišios bus 11 val. Mišių metu giedos Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Juliaus Gaidelio.

Po mišių prasidės Lietuvių diena — piknikas seselių vienuolyno sodyboje. Tai bus gera proga susipažinti su šios seserų bendruomenės apaštalavimo ir labdaros darbais. Bus gera proga ir pasisvečiuoti sodyboje, susitikti senus bičiulius, susipažinti su naujais.

Visi nuoširdžiai laukiami. Visi bus priimti su lietuvišku nuoširdumu.

Bostono parengimų kalendorius

Tautos šventės minėjimas vyks rugsėjo 7 Lietuvių Piliečių dr-jos salė, So. Bostone. Rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė.

Laisvės Varpo radijo rudens koncertas įvyks spalio 12 Lietuvių Piliečių dr-jos salė, So. Bostone.

Antras Kaimas iš Chicago atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliečių dr-jos III aukšto salė rengia Bostono skautija.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salė. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminis vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass. Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliečių dr-jos salė, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmadienais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Paroduojamas Darbininkas Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

L. Š.S.T. Jono Vanagaičio kuopos Bostone garbės šauli Juozą Stašaitį, jo brangiai motinai

ROZALIJA RAILIENEI

Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone

Mielai Mamytei

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, dukras Onutę Zubavičienę, Marytę Laužekienę ir Antaniną Ručinskienę su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Marytė ir Aleksandras Žemaičiai

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, jos dukroms: Onai Zubavičienei, Marytei Laužekienei ir Antaninai Ručinskieni ir jų šeimoms reiškiamo nuoširdžią užuojautą

V.G. Beleckai Emilija Putvytė
B.J. Čepukai H.O. Schubert
V.O. Mamaičiai J. Zoruba
M.E. Milukai

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, jos dukroms Onai Zubavičienei, Marytei Laužekienei ir Antaninai Ručinskieni bei jų šeimoms reiškiamo giliai užuojautą

Kazys ir Eugenija Kaspariūnai su šeima

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is
Greitai, prielaimai, privaciai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymu. Del lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"
ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

MAIN OFFICE
480 West Broadway
South Boston
9 AM to 5:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500
NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Gallivan Blvd.
9:30 AM to 5:30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. — 9:30 AM to 7:30 PM
Saturday 9:30 AM to 12 Noon

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Tėv. Paulius Baltakis, OFM, pranciškonų provincijolas, bus skautų stovyklos kapelionu. Stovykla vyks nuo rugpiūčio 16 iki 24, Bolton, Mass.

I skautų stovyklą autobusus išvyksta rugpiūčio 16, šetadienį, 7 v.r. iš Kultūros Židinio. Važiuojantieji prašomi nesivėluoti, nes autobusus išsis puktaliai. Kelionė vienam asmeniui i abi puses — 12 dol., i vieną pusę — 7 dol. Stovyklautojai grįžta rugpiūčio 24 d., sekmadienį, apie 5:30 val. p.p.

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas, šią savaitę išvyko i Kennebunkportą, kur rugpiūčio 13 dalyvavo literatūros vakare.

Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, tyrimam buvo paguldymas i lignoninę. Šį savaitgalį jau grįžta iš lignoninės namo.

Žolinė — Marijos paėmimas i dangų — švenčiama rugpiūčio 15, penktadienį. Tą dieną kiekvienas katalikas privalo išklausyti mišias. Apreiškimo parapijos bažnyčioje mišios bus laikomos 8 v., 9:30 v. ir vakare 6:30 v. Taip pat bus mišios ir išvakarėse, ketvirtadienį, 6:30 v.v.

Rinkliava katalikų universitetui išlaikyti bus daroma rugpiūčio 17, sekmadienį, visose bažnyčiose. Katalikų universitetas veikia Washingtone. Mokslininkų parengimas iš tikinčiųjų tarpo yra reikalingas ir naudingas visai Bažnyčiai. Tad prašomi visi šiam kilniam tikslui dosniai aukoti. Apreiškimo parapijoje rinkliava bus daroma per visas mišias. Ir tai bus pirmoji rinkliava. Antroji rinkliava mišių metu jau bus parapijai.

Pranas Dulevičius, gyvenąs Forest Hills, N.Y., Darbininkui atsiuntė iškarpi iš prancūzų spaudos. Darbininko redakcija dėkoja.

Dail. Ringailės Zotovienės kūrinių paroda rengiama spalio 4 ir 5 dienomis Kultūros Židinyje. Dailininkė gyvena Juno Beach, Floridoje, ir yra dail. Vytauto K. Jonyno brolio dukra. Meną studijavo Chicagoje ir Detroite. Parodą rengia LMK Federacijos New Yorko klubas.

Iš demonstracijų liepos 19 prie sovietų ambasados Washingtone. Simas Kudirkas ir kun. K. Pugevičius kalba su spaudos korespondente po arešto. Ant žemės sėdi L. Bernotas. Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

Angelių Karalienės parapijos bažnyčioje nuo rugsėjo 1 dienos suma sekmadieniai lietuviai bus ne 11 val., bet 10 val.

Kun. Leonas Klimas, pensininkas, kuris šiuo metu gyvena Shirley, L.I., mišiolio lietuvių kalba išleidimui davė 500 dol.

Naujosios Anglijos rinktinės kultūrinis savaitgalis bus Darbo dienos savaitgalį Kennebunkporte. Ir šį savaitgalį iš New Yorko vyks keletas šaulių.

Rugsėjo mėnesį Kultūros Židinyje bus: dail. Juozo Bagdono kūrinių paroda rugsėjo 13-14 ir Kario žurnalo 60 metų sukakties minėjimas — rugsėjo 20.

L.M.K. Federacijos New Jersey klubo narės liepos 27 pirminkės Onos ir Nerimanto Karašų namuose surengė išleistuves savo mielai narei dr. Irenai Giedrikienei. Dr. Irena su vyru inž. architektu Stasiu Giedrikiu išvyks nuolatiniam apsigyvenimui i Juno Beach, Floridą. Išleistuvėse dalyvavo klubo narės su savo vyrais ir labai jaukioje nuotaikoje praleido sekmadienio popietę. Dr. Giedrikienei, ilgą laiką buvusiai N.J. LMKF klubo valdyboje, buvo įteikta maža dovanėlė su geriausiais linkėjimais įsikurti naujoje vietoje.

Dalytė Šaronaitė, okupuotoj Lietuvoj baigianti gimnaziją ir besiruošianti medicinos studijom, norėtų susirašinėti su savo amžiaus lietuvaite iš JAV. Jos adresas: Kęstučio gatvė 10-1. Kėdainiai. Lithuanian T.S.R.

Lucille Weisenburgers, gimusi New Yorke 1945, ieško savo tėvelio, kurio pavardė Skripnikus. Jis pats arba apie jį žiną prašomi pranešti Darbininko redakcijai, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Ieškomas lietuviškai kalbąs asmuo prižiūrėti 7 mėnesių vaiką. Valandos nenustatytos. Kelionė virš pusvalandžio apmokama. Kreiptis: Elenutė Nicola, 117 Grove St., Ramsey, N.J. 07446. Tel. 201 825-8751.

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE

Mokytojų studijų savaitė Kennebunkporte prasideda rugpiūčio 23, baigiasi rugpiūčio 30.

Savaitės metu bus tokia kultūrinė programa:

Rugpiūčio 24, sekmadienį, Paulius Rajeckas atlieka pantomimikos programą.

Rugpiūčio 26, antradienį, pianisto Sauliaus Cibo koncertas.

Rugpiūčio 27, trečiadienį, literatūros vakaras. Dalyvauja rašytojai iš Bostono: Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis.

Rugpiūčio 28, ketvirtadienį, smuikininko Izidoriaus Vasyliūno koncertas.

Iš viso i studijų savaitę užsiregistravo arti 60 dalyvių.

Parduodami paveikslai: Paškevičienės "Opera" ir Paškevičiaus "Gitaristas". Tel. 212 776-1687.

Cypress Hills išnuomojamas erdvus, gražus butas 3-čiame aukšte iš 5 kambarių ir virtuvės. Skambinti tel. MI-7-3971.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą i gazo sistemą ir pan., galima kreiptis i Antaną Škėrį, Jr. Telef. 212 847-5642.

Ieškomas Aleksas Lapkus, gimęs Sugynčių kaime, Vegerių valsčiuje, Mažeikių apskrityje. Jo ieško Jonas Voveris, 144 La Perouse St., Griffith, A.C.T. 2603. Australia.

Studentė mergaitė ieško Queens rajone amerikiečių šeimos, su kuria galėtų gyventi. Už butą ir maistą atsilygintų pasidalindama namų darbais. Skambinti (212) 445-8610 arba (212) 268-6235.

Ieškau buto iš 3-4 kambarių Queens. Skambinti 235-3045.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį sutausysite 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3600. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Pavergtų tautų savaitės parade lietuvių grupė eina New Yorko 5 Ave. Nuotr. C. Binkins

Vasara Kennebunkporte - 2

SVEČIAI IŠ APREIŠKIMO

Sukdamas pro eglių sakas, autobusas lyg pritūpė, kad geriau pralįstų ir nugaros nenusibraizytų. Sustoję ir atsidarė. Išsijozio bagažinė.

Vaje, staiga lyg būtum prie Apreiškimo parapijos bažnyčios po pamaldų! Tie patys! Tiek toli važiavai, net tris šimtus mylių i šiaurę nukeliai, norėdamas pabėgti nuo miesto, o štai — jis atsivijo tave.

Ekskursija klega, griebia lagaminus, o Marytė Šalinskienė su visa Antanaičių gimine jau dainuoja. Tokia jau garsi, dainuojanti šeima. Reikia stebėtis ta jų energija.

Vienas iš pirmųjų išlipa Vincas Meiliūnas, su žilais peisais, kurie pasipūtę primena kažkurį praeito amžiaus rimtą fiziką. Jis ne fizikas, tik architektas. Jis pasilieka visai savaitei. Vėliau teks su juo padraugauti.

Išlipa Br. Radzivanienė, V. Sutkuvienė, Vytautas Gadliauskas, stambus ir augalotas vyras, net autobusą nulenkia, kai išsniokštuoja lankan. Jis pirmą kartą čia lankosi, nes juk ne taip seniai pabėgo nuo sovietinio laivo.

Pasirodo dailiai apsirengęs Krušinskas, buvęs Apreiškimo zakristijonas. Štai ir tos bažnyčios kolektorius Valencius. Na, ką gi, bereikia ieškotis tik smulkių pinigų, juk bus kolektai! Jis mėgsta rūkyti cigarus. Tuoj ir įsikando, ir per dienų dienas jį vis matei su cigaru, lyg su kokia morka.

Žmonės išsiskirstė. Autobusas nuvažiavo i pakalnėlę ir prie sporto aikštės "nuleido inkarą" — sustoję porai dienų, kol grįš atgal i New Yorką.

Po kelionės žmonės nori įsikurti, išsitiesti lovoje, apsižvalgyti, gal net išsimaudyti, nes baseinas čia pat.

Mano koridoriuje porą leidusių neatidaro durų. Tie raktai neįprasti joms. Pagelbsčiu. Jos visos jau kalba angliškai, Čia gimusios, augusios.

Viena pasakoja, kad jos tėvai buvę nuo Vilniaus. Čia buvo gerai įsikūrę. Worcesteryje turėję net penkias mėsos krautuves, bet tėvas staiga miręs. Motina ištekėjo už kito, drauge su ja nutekėjo ir turtai i kitų kišenes. Vaikams tekę daug vargti, kol užaugo. Nepasiekė ir jokio ypatingesnio mokslo, nes nebuvo kaip, nebuvo iš ko.

Jei kalbinčiau ir kitus bei kitas, vis girdėčiau panašią istoriją. Tai mano tautos istorija — emigrantų istorija. Jie prisimena mažus fragmentus iš tėvų pasakojimų, iš kur kilę, bet ir tai labai netikslu. Dažniausiai prisimena tik gubernijos vardus — Vilnius, Kaunas, Suvalkai. O gubernijos buvo didelės, taip ir nežinai, iš kur jo tėvai.

Kartais dar moka vieną kitą žodelį. Tai gali atsekti pagal tarmes, iš kur jie buvo kilę, bet ir čia labai sunku. Kalba

neaiškiai, paveikti anglų kalbos fonetikos.

Bet jie lietuviai. Jie net jaudina savo lietuviškumu, savo užsidedimu. Jie visi vyčiai.

Trijų vyčių pokalbis

Tai buvo antras vakaras. Suėiname vakaroti i jaukų 64 kambarį. Čia gražiai įsikūrusi gyvena svetinga Antanina Reivytenė iš Maspetho. Sukviečia savo pažįstamas, dažniausiai iš Pfizerio. Ateina trys moterys — Julija, Marija, Elena. Visos jau čia gimusios. Ištekėjusios, išauginusios vaikus. Tapusios našlėmis. Lyg grįžusios dabar i tas pievas, kur jaunystėje ganėsi, kur kalbėjo lietuviškai.

Ir užsižiebė vakaro žiburiai mūsų maloniam pasikalbėjimui. Viskas buvo Lietuva, viskas — Lietuvai. Jom neteko kur daugiau išimokslinti, baigti lietuviškų mokyklų, bet jų širdies niekas nenustelbė ir neužgožė kasdienybės pelenais. Jos nori žinoti viską apie Lietuvą, lietuvių kalbą, istoriją, geografiją. Klausia ir klausia. Ir moka paskui džiaugtis, moka su amerikonišku mandagumu už tai dėkoti, dar kartą džiaugtis.

Neblogai jos kalba lietuviškai. Tarp savęs tarška angliškai, bet tuoj padaro pastabą — kalbėkim šį vakarą lietuviškai.

Marija buvo blondinė. Lino plaukai. Šviestūs. Jos kalba ga-

na gera, bet jos užsidedimas tai stebimo mane ir visus. Ji nori eiti i dalyvauti visame lietuviškame gyvenime. Geriausiai jaučiasi demonstracijose. Ir jau sakė, kaip eis demonstruoti Pavergtų Tautų savaitės progą. Turi gražiausių tautinį kostiumą. Paklausiu, ar nebus karšta. Ji net nusijuokė: argi gali būti karšta, kai demonstruoją dėl Lietuvos.

Tai tikrai neapsakomai mielos trys moterys, čia užaugusios, pasisavinusios šio krašto kultūrą, ištikimiausios Amerikos pilietės, jos didybės gynėjos ir saugotojos, drauge ir Lietuvos gelbėtojos. Tai gyvosios sielos, gyvosios liepsnos, įkaitinančios visus, kurie tik prie jų prisitartina.

Ta protėvių tėvynė ir atvedė i šią ekskursiją, vakare suvaidina prie didžiųjų vasarnamio durų sėdėti ir dainuoti. Dainuoti ir dainuoti, nes per dainą, per tą lietuvišką bendravimą jie atsigauna.

Atvažiuoja ir i Kennebunką, kad čia galėtų pakvėpuoti Lietuva, tartum ją paliesti, nes čia tiek daug lietuviško meno, kūrybos.

Ekskursija, pasisvečiavusi porą dienų, sekmadienį apie vidurdienį sulipa i autobusą, pasako likusiams sudie. Atsisveikiname su sentimentu, nes juk jie tavo broliai, seserys, čia sutikti ir pamilti, pamilti už jų gražų lietuviškumą.

Autobusai žino kelius, jie linguoja ir dainuoja atgal i New Yorką, o likusieji skubame naudotis tuo, ką mums atnešė vasara, ką mums dovanoja ši graži atostogų vieta. (Bus daugiau) (p.j.)

DAIVA MONGIRDAITĖ KENNEBUNKPORTE

(atkelta iš 7 psl.)

viškai, buvo programos aukščiausias emocinis punktas. Klausytojai ilgai plojo, norėdami dar kartą tą ariją išgirsti. Čia solistė parodė savo vokalinių subrendimą. Ji balsą valdo lengvai. Ypač pažymėtinas jos ėjimas prie aukštesnių registų; jis yra laipsniškas, minkštas ir tobulai išvystytas.

G. Gudauskienės "Vasara" ir "Piemenėlis" ir St. Šimkaus "Oi, kas!" ir "Lopšinė" užbaigė tradicinių dainų ir arijų ciklą, ir solistė įvedė savo klausytojus i modernųjį, šių dienų laikotarpį.

Šių dienų mūsų muzika yra kitokia. Melodijos struktūra yra kitokia, ir harmonija kita, ir visos moderniosios dainos charakteris yra pasikeitęs. Malonu buvo išgirsti D. Lapinsko "Dalius" ariją iš operos "Lokys". Pabaigai dainininkė davė tris dainas anglų kalba: "I'd be a Butterfly" — Bayly, "Summer-time" iš "Porgy and Mess" — Gershwin ir "Summer Night" — Gulesian. Solistė parodė moderniąją balso techniką, su kuria ji jau gerai susipažinusi. Daiva Mongirdaitė yra bai-

gusi Bostono universitetą bakalauro laipsniu. Dirvos jaunųjų menininkų grupėje laimėjo pirmąją premiją, studijavo operos klasėje su žymiaja Sara Caldwell, dabartine Bostono operos dirigente, dainavo Sara Caldwell statytoje Alberto operoje "Angelique" pagrindinę rolę, su Chicago Lietuvos Opera dainavo "Traviatą", "Graziņoj", "Kaukių baliuje", D. Lapinsko "Loky", "Bohemoje (Mimi). Ji yra viena iš mūsų žymesniųjų solisčių.

Jai akomponavo Saulius Cibas. Nežitrint medicinos studijų, jis yra puikus akompaniatorius. Ypač atkreiptinas dėmesys i jo lengvą techniką ir i dinaminis niuansus. Septynerius metus jis buvo kompozitoriaus Juliaus Gaidelio mokinys, trejus metus lankė New England Conservatory of Music svyruodamas, kuria kryptim pakrypti, ir pasirinko mediciną. Tai didelių gabumų jaunuolis, žengiąs abiem kryptim.

Šias eilutes rašančiai teko garbė būti šio puikaus koncerto koordinatore ir pranešėja.

Elena Vasyliūnienė

